

Otázky Václava Moravce 24.06.2007

Romské elity Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/; Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/; Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/; Ivan GABAL, sociolog; Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica; Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni; Vlastimil HORVÁTH, zpěvák; Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

A hosty Otázek jsou tady dnes v Činoherním studiu v Ústí nad Labem, první místopředseda vlády, také ministr pro místní rozvoj a předseda KDU-ČSL Jiří Čunek. Dobrý den.

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Ministryně, která má na starosti problematiku lidských práv Džamila Stehlíková. Přeji vám dobrý den.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Hejtman Ústeckého kraje Jiří Šulc. Dobrý den.

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

Dobré poledne.

Václav MORAVEC, moderátor

Sociolog Ivan Gabal. I vám přeji hezký dobrý den.

Ivan GABAL, sociolog

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Eva Bajgerová z Romano jasnica. Přeji dobrý den.

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A ředitel programu sociální prevence Člověk v tísni Karel Novák. I vám přeji hezký dobrý den.

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Dále pak máme hosty v Praze. Za pár okamžiků dorazí ředitel, sociolog, šéf agentury Median Přemysl Čech, který bude prvním hostem. Dále je v pražském studiu České televize zpěvák a druhá česká SuperStar Vlasta Horváth. Přeji vám dobrý den.

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A dále pak Milan Horvát, který je předsedou Sdružení romských občanů. I vám přeji dobrý den. Vítejte.

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

A směřujeme ještě do Brna. V Brně je dalším hostem Otázek břevclavský starosta Dymo Piškula. Takže i jeho pozdravím a popřeju mu také hezký dobrý den.

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Vše funguje, spojení navázáno. Pane vicepremiére a paní ministryně, začněme u vás, jaké máte vysvětlení pro to, že v České republice není ani jeden zákonodárce, ať už poslanec nebo senátor Rom, pane vicepremiére, o čem to vypovídá?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Asi o tom, jak strany vybírají své kandidáty, protože v Poslanecké sněmovně sedí, až na nějakou výjimku možná, výhradně ti, kteří byli umístěni jednotlivými stranami na ty, na ta přední místa, a to znamená, té stranické, stranické, stranický výběr.

Václav MORAVEC, moderátor

Přemýšlel jste nad tím, že ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ale v Senátu to může být jinak, tam mohou kandidovat lidé samozřejmě ...

Václav MORAVEC, moderátor

Přesto tam, přesto tam ale také není ani jeden Rom?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Tak asi nekandidovali.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak. Paní ministryně, o čem podle vás vypovídá to, že romská reprezentace, byť je poměrně početná v české populaci, tak nemá ani jednoho zákonodárce?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

To souvisí jednak s vnitřními příčinami, to znamená, Romové mají obtížnější start, kdy šplhají po stranickém žebříčku, a proto země, kde Romové jsou úspěšnější, sedí v parlamentu, nebo třeba Maďarsko vysílá Romy i do Evropského parlamentu, používají /nesrozumitelné/ kvót, který je pro naši společnost, zatím nejsme zralí na to, abychom dávali kvóty v jednotlivých stranách pro Romy.

Václav MORAVEC, moderátor

Co kdybyste začali vy jako zelení?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

My jsme o tom debatovali, dospěli jsme k tomu, že Strana zelených dává kvóty, nicméně co se týče Romů, nemáme jich tolik. A je to vždycky na tom, jak ta či jiná organizace sestaví svojí kandidátku. Nicméně jsme měli nejvíc Romů na kandidátkách v komunálních volbách, bohužel jsme neuspěli.

Václav MORAVEC, moderátor

Obracím se teď do Prahy na předsedu Sdružení romských občanů Milana Horváta. Pokud vy byste měl jako, řekněme, zástupce romské reprezentace, romské elity si poradit s tou otázkou. Kde vy vidíte problém v tom, že zákonodárce, ani jeden zákonodárce není Rom?

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

No, tak samo sebou, jak před chvílí řekl vicepremiér, pan Čunek, že nejsou na předních místech Romové, a to je s tím, že poslední léta nějak Romové se neprosazují tak, jak na začátku po té sametové revoluci. Myslím si, že není to všude v každých oblastech. Dá se říct, u nás na Nymbursku jsou lidé, kteří pracují jak v komisi či v městských úřadech, tak jako poslanci, záleží na kraji, samo sebou, já bych taky rád uvítal, kdyby byli jako v parlamentu nebo v Senátu Romové, ale bohužel tak, jak před chvílí řekl pan vicepremiér, strany dávají na přední ..., do čela lidí, kteří už jsou jako na tu politiku dost zralí.

Václav MORAVEC, moderátor

Vlasta Horváth je druhou českou SuperStar, i když, Vlasto, pravděpodobně ani váš raketový vzestup nebyl tak jednoduchý, myslíte, že to mají Romové těžší, a proto nezastupuje Romy v Poslanecké sněmovně či v Senátu ani jeden zástupce?

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Já si myslím, že ano, že naprosto souhlasím, ten problém není jenom v politice a je to takovej jeden celej velkej problém, je to prostě o tom, že ten život toho Roma je tady v týhle té republice opravdu, opravdu těžkej, já sám jsem si to zažil, musím ty lidi hodně přesvědčovat, hodně prostě pro to dělat, abych jim ukázal, abych odstranil ty předsudky a tak dále, a to není mnohdy jednoduchý.

Václav MORAVEC, moderátor

Změnilo se to u vás zásadně, když jste se stal SuperStar ze dne na den, řekněme, romskou celebritou, změnilo se chování výrazně většinové populace vůči vám, než které jste prožíval před vaším vítězstvím?

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Samozřejmě, ta situace se úplně změnila, všechno se jakoby otočilo o sto stupňů, já jsem z toho byl jakoby mile velice překvapenej, byť jsem nevěděl chvilka, jak se k tomu postavit, protože doposavad před tou soutěží moje postavení jakoby prostě mezi populací bylo nebo chování lidí bylo daleko úplně jiná, takže to mělo určitej vliv. A i ten můj průchod prostě v té soutěži vůbec nebyl jednoduchej, stálo to hodně úsilí, musel jsem hodně bojovat.

Václav MORAVEC, moderátor

Pokud byste měl popsat, co bylo před SuperStar a to, co vám jako Romovi vadilo, tak by to bylo co především?

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Tak pokud tady mluvíme o tý, o tý zaměstnanosti třeba a tak dále, tak pro mě byla hodně těžká zkušenost prostě vůbec tu práci najít a když jsem třeba šel žádat o práci, tak to vůbec nebylo jednoduchý. Ty podmínky nebo to ucházení se o tu práci prostě, nevím, jak bych to ..., nechci teďka být tolik konkrétní, ale prostě dostal jsem okamžitě nějakou práci a bylo jedno jakou prostě a když jsem jí třeba nepřijal z nějakých podmínek nebo něco, tak už na mě koukali, už ten začátek prostě byl tak těžkej, že ten přístup jako těch lidí prostě bylo, že ty prostě musíš vzít cokoli, musíš dělat, nepřidělovali mi práci podle mého nějakého postavení, podle mí nějaký funkce, podle mého jakoby zaměření, prostě měli takovej pocit, že já nechci třeba pracovat, byť jsem se hodně snažil, takže prostě člověk musel hodně jakoby se, furt jakoby ty lidi přesvědčovat a furt prostě podstoupit nějaký věci, který vůbec nechtěla třeba ani.

Václav MORAVEC, moderátor

O zaměstnávání Romů také bude řeč v dnešních dvouhodinových Otázkách, které, jak bylo řečeno, obě dvě hodiny vysíláme na prvním programu České televize. Vláda v tomto týdnu projednávala zprávu o stavu romských komunit za rok 2006 a v dokumentu se píše, že politické strany a sdružení v poslední době využívají romský problém ke snadnému zisku politických bodů. Následuje citát: "Opět se ukázalo, že před volbami jsou jakákoliv opatření cílená na romskou komunitu mezi lokálními politiky nepopulární a ve své podstatě nerealizovatelná. Opak se stával pravdou a k případům vystěhovávání Romů docházelo v období těsně před volbami častěji, než kdy jindy," konec citátu z oné vládní zprávy. Logicky se tedy nabízí otázka na sociologa Ivana Gabala, dnešního hosta Otázek. Je podle vás i laciné získávání politických bodů na vymezování se vůči romské komunitě jednou z příčin, proč selhává integrace v České republice?

Ivan GABAL, sociolog

Myslím si, že to nelze říct plošně, protože zatím využívání toho problému sociálně vyloučených Romů k cestě za politickým úspěchem je spíš výjimkou a česká politika si udržela v tomto ohledu poměrně dobrý standard a já doufám, že si ho nadále udrží. Problém je spíš v opačném poli, to znamená, že nám chybí jasné vědomí a zacílení konkrétních kroků a opatření, jak tu situaci řešit. Samozřejmě já se osobně domnívám, že jsme v situaci, kdy buď půjdeme aktivně dopředu s integračními programy, anebo můžeme sklouznout směrem k populismu a využívání toho problému pro politický úspěch.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane vicepremiére, když jste projednávali ve středu na vládě onu zprávu, ze které jsem citoval, vy osobně jste souhlasil s tím záměr a s tím závěrem, že se na té lokální úrovni to téma zneužívá k zisku snadných politických bodů?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Musím říct, že my jsme si vědomi, že to je jenom zpráva o tom, co bylo, to není program, co bude, takže některé kroky, protože jsem tu vládu shodou okolností řídil, tak jsme nechtěli nějakým způsobem rozdiskutovávat naprosto zbytečně. Já jsem přesvědčen, že politické cíle může mít kdekerý politik, to je pravda, ale musíme asi, museli bychom zkoumat ten který případ a dá se to celkem jasně poznat, zda to je nějaká nahodilá akce toho politika měsíc před volbami, někdy stačí dokonce jenom prohlášení, ne že by něco udělali, jenom něco prohlásí ...

Václav MORAVEC, moderátor

Když jste to na vládě probírali, přemýšlel jste nad tím, že vy můžete být spojován právě se vsetínským problémem a s tím, jak vy jste řešil onu romskou problematiku, že de facto se tam mezi řádky píše o Čunkovi v té zprávě?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ne, já jsem o tom, já o tom nemusím přemýšlet, já si to všude přečtu, takže to je, já to mám jednoduší ...

Václav MORAVEC, moderátor

Že to je narážka na vás?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

To nevím, já jsem to naschvál přešel právě proto, že by to mohla být narážka někoho na mě a dívám se na to většinou s ledovým klidem, protože ti, kteří na mě naráží, tak po hříchu ti většinou nikdy nic neudělali, dokonce tomu problému ani nerozumí, takže mě to v zásadě v tomto ohledu nevadí, mně vadí jenom to, že tady chybí skutečně už to řešení, je to takovéto mlácení prázdné slámy mnohdy, a to řešení nám chybí, chybí nám doposud, ale já pořád skutečně jsem přesvědčen, že tato vláda udělá velký krok v těchto věcech.

Veřejnost a romský problém Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/; Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/; Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/; Ivan GABAL, sociolog; Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica; Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni; Vlastimil HORVÁTH, zpěvák; Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

Vy jste navíc vicepremiérem, prvním místopředsedou vlády, takže je to i na vás, abyste to řešení prosadil a o tom bude řeč právě v těchto Otázkách, jaké bude řešení romského problému, protože jak se ukazuje z exkluzivního výzkumu agentury Median pro dnešní Otázky, tak víc než osmdesát procent lidí si myslí, že už opravdu nazrál čas, aby se přestalo o romském problému mluvit, ale především, aby ho vláda na té centrální úrovni nějak řešila. Jak bylo řečeno, vyplývá to z exkluzivního výzkumu Medianu pro dnešní Otázky. Tady jsou konkrétní data, která vám právě teď nabízíme, jak je zpracoval Median na otázku: "Myslíte si, že romský problém je natolik společensky naléhavý, že by ho vláda měla začít prakticky řešit, odpovídá bezmála pětadvacet procent lidí určitě ano, víc než pětadvacet lidí se přiklání k odpovědi, jak vidíte z grafu, spíše ano. Z grafu také můžete vidět, že spíše ne a určitě ne odpověděla zhruba pětina lidí. Jen pro úplnost, výzkum se uskutečnil na reprezentativním vzorku bezmála sedmi stovek reprezentantů, respondentů v celé České republice a statistická odchylka se pohybuje mezi jedním až třemi procenty. V Praze je, teď už je hostem Otázek, sociolog a ředitel Medianu Přemysl Čech. Přeji vám hezký dobrý den do Prahy.

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Dobrý den.

Václav MORAVEC, moderátor

Pokud se nemýlím, tak, pane řediteli, vy jste rozklíčovali i ta jednotlivá data, existují nějaké odlišnosti v populaci v souvislosti s naléhavostí řešení romského problému, například, řekněme, jestli zástupci jednotlivých politických stran, příznivci či voliči některých stran považují problém za naléhavější než voliči jiných stran?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

My jsme data poměrně podrobně analyzovali, ale dá se říct, že ty výsledky, které jste teď prezentoval, jsou víceméně výsledky za celou populaci, za všechny sociodemografické skupiny, nelze tam nalézt výrazné zásadní odlišnosti, nicméně drobné odlišnosti tam lze najít, menší podporu tento názor má mezi muži než mezi ženami, menší podporu nebo méně naléhavý tento problém považují Pražané a obyvatelé Středočeských krajů. A naopak lidé v takových těch oblastech, jako je třeba, zrovna kde probíhá vaše diskuse v severních Čechách, přifhraníčí, tak tam pro tyto obyvatele tento problém je vážnější a důležitější. Vy jste se mě ještě ptal, pardon, na otázku, na otázku, jestli tam dochází k diferenciaci podle příznivců politických stran. Tam dochází opravdu k diferenciaci. Voliči levicových stran, to znamená, KSČM a sociální demokracie považují tento problém za poněkud výrazně významnější, nejméně významný je pro voliče ze Strany zelených, to je asi dáno tím, že Strana zelených se přeci jenom profiluje trochu jiným směrem a u voličů ČSSD a KSČM tam lze očekávat určitý takový silnější pocit sociální soudružnosti.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy jste také v tom exkluzivním výzkumu pro dnešní Otázky kladli lidem dotaz, zda si myslí, že romská reprezentace je dostatečně aktivní při řešení toho problému, zatím jak se tedy spolupracuje na té ..., řešení romské otázky, jaká jsou tady data, co si lidé myslí?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Tak lidé jsou poměrně skeptičtí, oni se domnívají, že romská reprezentace příliš, příliš vidět není, že se málo objevuje, je málo aktivní, vidíme to přímo na grafu, který právě promítáte, to znamená těch lidí, kteří považují romskou reprezentaci za dostatečně aktivní, těch je poměrně málo, pouze asi dvacet dva procent, tato otázka, tato otázka je poměrně silně, silně svázaná s postojem už určitých sociálních skupin, mezi lidmi mladšími a mezi staršími jsou podstatně velké rozdíly, velké rozdíly jsou i mezi lidmi se základním a s vysokoškolským vzděláním. Většinou, většinou ty mladší generační skupiny a lidé se základním vzděláním považují romskou reprezentaci za více aktivní, naopak vysokoškoláci a starší generace příliš aktivní romskou reprezentaci nepovažují.

Václav MORAVEC, moderátor

Pro tuto chvíli děkuji do Prahy sociologovi a řediteli Medianu Přemyslu Čechovi. Pane hejtmane, Ústecký kraj, jak bylo řečeno a slyšeli jsme to i z těch výzkumů, tak lidé, kteří byli dotazováni v Ústeckém kraji, to považují za jeden ze zásadních problémů tohoto kraje, problematika soužití s Romy, romská integrace. Z vaší osobní zkušenosti, je na místě tak velká převaha názorů, že romská reprezentace není dostatečně aktivní při řešení toho problému jako takového?

Jiří ŠULC, hejtmán Ústeckého kraje /ODS/

Tak určitě je to pravda, já jenom, když se vezmou tři roky zpátky, když jsme po krajských volbách sestavovali poprvé historii výbor menšin při krajském zastupitelstvu, tak jsme narazili od jiných menšin, oslovovali zhruba dvaadvacet romských uskupení, odpovědělo nám jenom šest a neshodli se prakticky na žádné osobě, zatímco například maďarská menšina, vietnamská je aktivní, polská, tak tam ten kontakt je jednoduchý, oni mají na úrovni kraje jednu, maximálně dvě organizace a shodli se velmi rychle.

Václav MORAVEC, moderátor

Existuje něco, jak to řešit, nebo to vidíte jako opravdu problém té roztržité spolupráce nebo neshody jako nejzásadnější a není šance to změnit, z vašeho pohledu jako krajského představitele?

Jiří ŠULC, hejtmán Ústeckého kraje /ODS/

To je určitě, to je určitě jenom vnitřní záležitost romské komunity a já bych byl rád, aby právě tato problematika přestala být zneužívána politiky. Vy jste hovořil před chvílí o tom, že je zneužívána komunálními politiky, já se proti tomu docela musím ohradit, oni mají totiž jeden velký vzor, na celostátní úrovni to funguje naprosto stejně a pojďme si nalít čistého vína. Pan předseda Paroubek před volbami s tím teatrálním gestem, který bylo zaměřeno výhradně na nezaměstnané nebo spíš na nezaměstnatelné skupiny obyvatelstva, tak si tyto obyvatele koupil, to není řešení problému tím, že koupí jednou za čtyři roky hlasy, to není přece řešení problému slíbit těm lidem za jedno dítě sedmdesát tisíc.

Václav MORAVEC, moderátor

Chcete tím tedy říci, že ta citace, kterou jsem zmiňoval z vládní zprávy, tak je nespravedlivá vůči komunálním a krajským politikům a ten problém zneužívají a platí na celostátní úrovni ...

Jiří ŠULC, hejtmán Ústeckého kraje /ODS/

Platí na celostátní úrovni, ano.

Václav MORAVEC, moderátor

Když se obrátím na Evu Bajgerovou z Romano jasnica a ředitele programu sociální integrace Člověk v tísni Karla Nováka, vy se pohybujete v terénu, jaké máte vy vysvětlení pro tu neochotu romské reprezentace spolupracovat aktivně na řešení té romské otázky a je podle vás to většinové mínění, které jsme viděli v grafu Medianu, na místě, začneme u vás, Evo?

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

Já si myslím, že leckterá politická strana sama není ochotna prostě spolupracovat a komunikovat s romskými organizacemi. Já si myslím, že tam není taková neochota, že by s nimi nechtěli komunikovat, to vůbec ne.

Václav MORAVEC, moderátor

Máte tedy jiný názor, než Jiří Šulc, myslíte, že to veřejné mínění je ve stereotypu?

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

To rozhodně, ale já si myslím, že nebyly dostatečně a docela by mě i zajímalo, jaký organizace byly oslovený, který byly ke vstupu do Výboru národnostních menšin, protože tady je určitá část, která právě na ten výbor čekala, protože tu minimálně tři roky nebyl, tenhle ten výbor nefungoval.

Václav MORAVEC, moderátor

Jiří Šulc vám pak ten seznam předá, případně můžete být, můžete být integrováni tady na krajské radnici. Karle Nováku?

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

No, já možná se na to podívám trošičku z jiné strany, protože naše organizace se zabývá sociálně vyloučenými lidmi, většina z nich jsou Romové, ale já mám trošičku problém s tím, jak se hovoří o romském problému, protože mnoho Romů prostě nemůže být označeno jako romský problém, problémem jsou lidi žijící, sociálně vyloučení, v nějakých segregovaných enklávách. A já bych z hlediska toho se i díval jako rozdílná angažovanost romské reprezentace. Domnívám se, že řešení sociální inkluze, to znamená řešení chudoby, by mělo být expertní a posilování Romů, i ti, kteří nejsou problémem, tak do značné míry trpí diskriminací, tak by mělo být zřejmě podporováno nějakou romskou elitou, ale jako ...

Václav MORAVEC, moderátor

Romská elita je to, je co konkrétně?

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Romská elita jsou lidé, kteří jsou vzdělaní, mohou působit jako nějaký vzor, jsou schopni formulovat nějaké veřejné názory, jsou schopni vstoupit do politiky, ale rozlišoval bych určitě tu rovinu sociální začleňování, které je expertní, a rovinu antidiskriminace, která je politická.

Václav MORAVEC, moderátor

Evo Bajgerová, proč jste tak kroutila hlavou?

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

No, taky ta romská elita, já jsem si říkala, kdo to je, jak jí vysvětlí tu, co to znamená romská elita, takže ...

Václav MORAVEC, moderátor

Ale existuje nepochybně, z té vaší zkušenosti, existuje dostatek lidí, kteří by kandidovali například do kraje, pokud by měli tu příležitost a politické strany jsou neprostupné, nebo jak vy byste se vyrovnali s tím názorem, že romská reprezentace dostatečně není zastoupena například ve veřejném životě, Evo?

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

Já si myslím, že díky vstupu koncepce integrace, která po revoluci nabrala docela dost vysoké obrátky, tak doopravdy se zlepšila i trošku vzdělanostní, vzdělání Romů, najednou nám vstoupili do vysokých škol, já nevím, když se podíváme na sdružení /nesrozumitelné/, který sdružuje vysokoškoláky a středoškoláky, tak nám tam prostě narostly na stovky, tenhle ten seznam, a dřív se to vlastně hledalo, že tamhle někde ojedinele je nějaký středoškolák, natož vysokoškolák, to už doopravdy, jak tady oslovil, to byla měla být ta romská elita. Ale dneska

si myslím, že těch lidí je dost, doopravdy o nich není vidět ani slyšet, protože to jsou lidi, kteří nejsou právě v té sociální inkluzi, prostě ty, o kterých tady se mluví jakožto problémoví lidi, ale to jsou osoby, který jsou vžitý s majoritou a pracují, dělají tak jako ostatní, nejsou vlastně problémem.

Václav MORAVEC, moderátor

Ted' se obrátím do Břeclavi, respektive do Brna na břeclavského starostu Dymo Piškulu, který je hostem Otázek. Vy, když jste byl v Otázkách v dubnu, tak jsem vám četl onu nálepku, kterou vám dávali jihomoravští novináři, odmítal jste ono označení "Břeclavský Čunek," které vám novináři právě dali. Vy máte zkušenosti s romskou reprezentací, s romskými elitami, tedy například podnikateli, intelektuály, aktivisty. Zeptám se tedy, je například ve vašem městě častým jevem to, že Romové odmítají pomocnou ruku?

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Tak dobrý den. Já v prvé řadě musím říct, že Romové v Břeclavi odmítají jakoukoliv, jakoukoliv romskou elitu. V momentě, kdy město začne s nějakýma skupinama lidí spolupracovat a snaží se najít problém, začíná mezi Romy vnitřní řevnivost, nerespektování nebo zpochybňování těch, těch vůdčích typů, těch romských poradců. A ti romští poradci mnohdy nemají vůbec žádnou sílu ovlivnit chování té romské komunity. V momentě, kdy začne něco řešit ...

Václav MORAVEC, moderátor

Můžete tedy říci, když si teď vzpomenu na příklad z tohoto týdne, který mohla veřejnost sledovat, například v Náchodě, kde skupina Romů protestovala a demonstrovala proti romským zástupcům na radnici, tak s tím se setkáváte i vy v Břeclavi?

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Určitě to nejsou nějaké demonstrace, nicméně se setkávám s mnoha Romy, kteří zpochybňují tu osobu nebo jinou osobu romského poradce a určitě ty organizace, které jsou zastoupeny ve vašem pořadu, zatím nějakým způsobem podle mého názoru výrazně nepřispěly k formování té romské komunity a oni jsou aktivní v momentě, kdy někde můžou přijít a kritizovat nějaký postup radnice, politiků a že je to nesprávné, vždyť si jenom vzpomeňme, jakou zprávu vydal pan ombudsman ve zprávě ke Vsetínu. Já tady si prostě myslím, že prostě ta zpráva je smutným, je velmi smutná, odráží ten stav naší společnosti, nechť si přiznat ten problém. A v tomto směru já celkem dokážu jako pochopit pana vicepremiéra Čunka, jak ve Vsetíně postupoval, protože si myslím, že není možné opravdu, aby docházelo v naší společnosti k takovým excesům, kdy se likvidují, likvidují byty, ten problém byl stejný i v Břeclavi, kdy se nedodrží elementární, elementární zákony a my se tváříme, že se nic neděje a když se zakročí, tak se prostě řekne, že to bylo špatně řešeno, že to nebylo eticky správně řešeno, ale žádný jiný návrh nebo prostě možnost není. Možná proto ten název "Břeclavský Čunek," nicméně já už jsem vám tehdy řekl, že je to možná váš pohled v Praze, já jsem pana vicepremiéra viděl jedenkrát ve studiu, nikdy jsme spolu nemluvili. Nicméně si myslím, že je potřeba říct, že tomuto člověku je potřeba přiznat jednu věc, on dokázal jako jediný v této republice ten romský problém otevřít, ať už jeho osud v budoucnu bude jakýkoliv, jakýkoliv, ať už bude ten problém jakýkoliv, tak on ...

Václav MORAVEC, moderátor

Chtěl jsem namítnout, chtěl jsem namítnout, že ten romský problém se otevíral ještě dávno před Čunkem na celostátní úrovni, vzpomeňme si na Matiční ulici, a o té ještě bude, o té ještě bude v dnešních Otázkách také řeč. Jasně se ukazuje ...

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Víte co, já jestli můžu říct, jenom, jestli můžu říct, na Matiční ulici, to by asi pan hejtman Ústeckého kraje mohl říct, jak se to otevíralo, myslím, že taky z toho nebyl dvakrát nadšený, ale prostě chuť hledat to řešení, to určitě nebylo ve zprávách z Matiční ulice, tu cítím až třeba dneska ve vašem pořadu, a to je dobře, a to určitě panu vicepremiérovi Čunkovi nelze upřít.

Václav MORAVEC, moderátor

Věřte, že tento pořad se pokouší právě otevřít onu celospolečenskou diskusi, protože jasně se ukazuje i z té vládní zprávy, a teď se do ní opět podíváme, protože vládní zpráva o stavu romských komunit v České republice za rok 2006 není věru radostné čtení, kdo jí četl celou. V dokumentu se můžeme dočíst, že státní pomoc při řešení romských problémů se mívá účinkem. Důvodů je hned několik. Za prvé, peníze nejsou vždycky adekvátně zacílené a neřeší zatím problém integrace sociálně vyloučených romských komunit systémově. Jde o sociálně vyloučené komunity, jak o tom mluvil Karel Novák. V dokumentu jsou zmínky o tom, že nedostatek peněz způsobuje jejich rozměňování na velké množství projektů a tím nemůže dojít k nastartování zásadní změny. Za druhé, u některých problémů týkajících se romské komunity mají úředníci tendenci si nepřipouštět odpovědnost za danou věc a přehazují si problém mezi odbory na jednotlivých, třeba magistrátech, například mezi odborem školství a sociálních věcí. A za třetí, kvůli vysoké míře latentního rasismu a anticiganismu uvnitř české společnosti získávají populistická řešení romských problémů snadné politické body. To se píše v onom vládním dokumentu a o tom jsme mluvili v té předchozí půlhodině. Vy jste, paní ministryně, začátkem dubna v Otázkách slíbila veřejnosti, že vznikne vládní agentura, která odstraní ty dva problémy, to znamená, neadekvátně vynakládané peníze, roztráštěné peníze a řekneme spory mezi jednotlivými odbory, úřady i ministerstvy. Jak jste daleko se vznikem té agentury?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Agentura je součástí programového prohlášení vlády, v současné době projekt té agentury bude projednán Radou vlády pro záležitosti romské komunity a pochopitelně následně předložen vládě, podstatou ...

Václav MORAVEC, moderátor

Znamená to, že na papíře už jí máte onu agendu?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Na papíře to existuje.

Václav MORAVEC, moderátor

Kdy bude schválena, kdy vznikne samotná agentura?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Pokud proces poběží tak, jak předpokládáme, to znamená, během připomínkového řízení jednotlivé resorty, které odpovídají za integraci, což jsou resort práce a sociálních věcí, ministerstvo školství, ministerstvo pro místní rozvoj, ministerstvo vnitra, dokážeme se domluvit na té koordinaci, tak vlastně od 1. 1. příštího roku ta agentura by měla fungovat a jejím smyslem, nejenom koordinovat činnost jednotlivých resortů a odstraňovat resorty z /nesrozumitelné/ na celostátní úrovni, ale především přinést tu působnost na úroveň lokální, na úroveň jednotlivých samospráv, aby tam probíhala rovněž koordinace, aktivizace lidí na vzdělání, zaměstnanost, na bydlení, prevence kriminality, drogovou prevenci, aby byli koordinováni v rámci jednotlivých komunit, na to budeme mít kapacitu, abychom pomohli takovým obcím, jako například Břeclav, ale i další.

Václav MORAVEC, moderátor

Pravděpodobně i krajům. Můžete říci, kolik lidí bude v té agentuře pracovat, kolik lidí bude k dispozici krajům, obcím v koordinaci řešení sociálně vyloučených romských lokalit?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

V rámci návrhu ty lidé musí být ještě schváleni, předpokládáme, že nebude vznikat žádný další úřad, protože snižujeme počty státních úředníků, nicméně na úřadu vlády existuje tým expertní, /nesrozumitelné/ Rady vlády pro záležitosti romské komunity, který mimo jiné připravil i tu zprávu, kterou citujete. Takže tam předpokládáme přibližně osmnáct lidí s tím, že klíčovými budou lidi v jednotlivých regionech, v jednotlivých lokalitách, kteří budou spolupracovat s tou agenturou a vlastně ...

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, že ta agentura bude zaměstnávat lidi v regionech?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ano, ano, je to první etapa ...

Václav MORAVEC, moderátor

Jak velká síť bude?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ta síť nebude velká, to bude přibližně šedesát lidí, kdo bude sedět přímo v regionech, předpokládáme, že získáme na to peníze i z evropských prostředků a teď si připravít trend pro to, jednak nastolit partnerství mezi školami, samosprávami, nevládními organizacemi, dalšími subjekty a posílit schopnost takzvané absorpční kapacity nevládní organizace a samospráv natolik, aby dokázaly po nějaký době samy připravovat projekt, aby dosáhly na peníze z jednotlivých resortů.

Václav MORAVEC, moderátor

Počítal-li jsem správně, tak zhruba sedmdesátka lidí se bude starat o to koordinaci a od 1. ledna 2008?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ano, takhle zní návrh.

Václav MORAVEC, moderátor

Už jste si, pane vicepremiére Čunku, s ministryní Džamilou Stehlíkovou vyřešili kompetence, které se budou týkat přerozdělování peněz z evropských fondů, protože to bude asi ta nejzásadnější finanční pomoc, která půjde do těch sociálně vyloučených romských lokalit?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ta situace je podstatně jasnější, protože už asi rok a půl nebo minimálně rok existuje ta architektura národního strategického referenčního rámce, který říká, že tady máme dvacet čtyři programů, ty programy mají své řídicí orgány a co, kdo má dělat, je celkem jasné, také je jasné, jaké má peníze. Faktem je, že k tomu, co tady bylo řečeno, to všechno je dobře, ale vždycky je to sekundární nebo nějaký terciální problém k řešení, protože to základní řešení není v nějaké dobrovolnosti kohokoliv z nás, zda se rozhodne jít pracovat nebo nejt pracovat, zda se rozhodne tedy chodit do školy nebo nechodit do školy, protože my, ať si to všichni třeba aktivně zrovna neuvědomujeme, ale my jsme přeci nuceni tou situací, ve které žijeme, musíme chodit do práce, žít rodiny a tak dále, to znamená, že všechny skupiny, teď se nechci bavit jenom o Romech, ale všechny skupiny, o kterých mluvíme, že jsou sociálně vyloučené, to znamená ti, kteří mají nějaký důvod nechodit do práce, ať je ten důvod na jejich straně nebo na jiné straně, tak my je musíme umět motivovat, za prvé, musíme odstraňovat ty důvody, pokud jsou externí, tedy mimo ně, to jsou nějaké předsudky, o kterých mluvil pan Horvát, to je jedna věc. A druhá věc, ale která je daleko ve větší míře obsažená v tom celém balíku problému, je ta nechuť těch lidí z těchto skupin a musí být donuceny zákonem a potom ...

Václav MORAVEC, moderátor

O tom bude pak řeč ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

... a to je ta první věc, kterou musíme udělat, to znamená, chce-li někdo peníze od státu jako pomoc, tak je má dostat. A já tvrdím, že musí dostat dokonce stejné peníze, jak dostává teď, ale musí za to něco odvést, to znamená ...

Václav MORAVEC, moderátor

A o tom bude řeč při těch jednotlivých věcech týkajících se školství, práce nebo bydlení, pokud by ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

To je základní věc pro to, abychom ten problém vůbec začali řešit, protože doposud to, co v té vládní zprávě jste tady četl, to plýtvání, samozřejmě je to i tím, že existují organizace, které v zásadě zneužívají toho problému ke svému životu, pak jsou tady výborné zase organizace, ale to plýtvání je především proto, že v zásadě je ta pomoc směřována k někomu, koho přemlouváme, aby vstal z postele a šel něco udělat, přičemž když to neudělá, tak si zase lehne a dostává stejné peníze, my to musíme udělat tak, že chceme-li, my to musíme udělat tak, že mu říkáme: "Ano, ty dostaneš stejné peníze, ale jenom tehdy, když na základě nějaké dohody jednou v týdnu nebo třikrát v týdnu, to já nevím, odpracuješ nějakou práci," a tím se zásadně změní klima ve společnosti, lidí, kteří chodí do práce a vidí ty, kteří nechodí, protože pak uvidí všechny pracovat a všechno ostatní už je jenom technologie, na které se, myslím, dokážeme shodnout, a to, co ještě, ta poslední věc, to, co tady ta agentura ukázala, těch osmdesát procent, tak my jsme už před šesti lety začali dělat průzkum mezi obyvateli zacílený na to, které problémy ve městě nejvíc tíží. A v jednom průzkumu, který byl od sedmi do sta let, když to přeženu, tedy on samozřejmě nebyl omezený tím věkem jenom od těch sedmi let, se ukázalo, že prioritou občanů ve Vsetíně, a to jak sedmiletých, tak stoletých, bylo řešení romského problému, a to v tom případě ten průzkum, který tady je, v zásadě není nic nového, protože až ten problém přeroste a přeteče natolik, že zasáhne každého občana, tak to bude stoprocentní.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale on, pane vicepremiére, stále přetýká, místo toho, aby se nějak řešil na centrální úrovni, byť tady byla Matiční, byť tady byl Vsetín a podobně.

Rodí se agentura Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/; Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/; Jiří ŠULC, hejtmán Ústeckého kraje /ODS/; Ivan GABAL, sociolog; Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica; Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni; Vlastimil HORVÁTH, zpěvák; Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

Díkybohu za tu základní informaci, že od 1. ledna 2008 vznikne vládní agentura, která bude zaměstnávat sedmdesát lidí. A teď se budeme bavit o obsahu práce té agentury, jestli vůbec agentura něčemu přispěje, nebo jestli to bude zase zbytečný úřad. Jak bylo řečeno, ta nově vznikající agentura má zabránit především roztržitostem a nekoordinovanosti řešení problémů Romů v České republice. Není bez zajímavosti, že přes velké množství slov a dokumentů s označením koncepce romské integrace v zemi přibývá sociálně vyloučených romských lokalit, místo aby jich ubývalo, o tom byla řeč s Ivanem Gabalem i s Džamilou Stehlíkovou už v dubnu v Otázkách. Základní otázka tedy zní, jak může nová agentura konkrétně přispět k účinnějšímu řešení vyloučení Romů v těch sociálně slabých skupinách.

REPORTÁŽ

Václav MORAVEC, moderátor

Ke vzniku agentury se zavázala vláda ve svém programovém prohlášení. Ministryně Džamila Stehlíková už před čtvrt rokem právě v Otázkách naznačila, jak si vznik agentury představuje.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně bez portfeje /SZ/ /natočeno 9. 4. 2007/

Ta agentura vzniká na několik etap. Nejdůležitější, aby umožnila obcím, úřadům práce, školám a dalším podnikatelům, subjektům čerpat peníze z evropských strukturálních fondů, z dalších dotačních programů tak, abychom nepřišli o možnost získat ty obrovské peníze, jedná se o miliardy korun v letech 2007 až 2013 k tomu, abychom řešili problém sociálně vyloučených komunit.

Václav MORAVEC, moderátor

Sociolog Ivan Gabal varuje, že už je za pět minut dvanáct, respektive pět minut po dvanácté, aby došlo k nějakému řešení. Situace romské komunity je podle něj už dostatečně zmapována a popsána v mnoha koncepcích a dokumentech.

Ivan GABAL, sociolog /natočeno 9. 4. 2007/

Chybí, abych tak řekl, určitý integrální tah, ať už bude mít charakter agentury nebo kohokoliv jiného, který by nastartoval ten proces změny, zdůrazňuju slovo změna.

Václav MORAVEC, moderátor

Podle Ivana Gabala je v této souvislosti nejdůležitější spolupráce centrálních institucí na straně jedné a obcí a krajů na straně druhé.

Ivan GABAL, sociolog /natočeno 9. 4. 2007/

Nikdo, kromě obcí, to nemůže řešit, protože ty lokality jsou v zásadě v kompetenci obcí. A pokud ty obce se nerozhodnou, že půjdou cestou, řekněme, vývoje přes dvě, tři volební období, neodhlasují si to, nepřijmou tu odbornou podporu z té agentury a nezačnou fungovat směrem k těm mechanismům, které ty rodiny postupně začnou z těch lokalit vyvádět jednu po druhém, tak podle mého názoru bez obcí to nepůjde.

Václav MORAVEC, moderátor

Starostové a krajské zastupitelé, kde je největší koncentrace sociálně vyloučených obyvatel, varují: "Agentura by neměla být jen další zbytečnou institucí. Podstatné jsou peníze na integrační programy."

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/ /natočeno 9. 4. 2007/

Prosadí-li paní ministryně to, že tato agentura bude mít dostatek finančních prostředků, protože bez dostatečných finančních prostředků ta agentura bude opravdu naprosto bezzubá, tak potom má jakousi šanci. Bude-li to, má-li to být ovšem znovu jenom jakási proklamace, že uděláme nějakou agenturu, abychom řekli, že někam postoupíme a nebude to mít opravdu jakési systémové a finanční zázemí, tak si myslím, že budeme neustále v horších a horších problémech.

Václav MORAVEC, moderátor

Podle programového prohlášení vlády má připravovaná agentura zajišťovat komplexní služby. Při předcházení sociálnímu vyloučení, jeho odstraňování a také lepšího čerpání peněz a zabraňování zneužívání sociální podpory.

KONEC REPORTÁŽE

BESEDA

Václav MORAVEC, moderátor

Jak bylo řečeno, nová agentura tedy vznikne k 1. lednu příštího roku podle předpokladů ministryně Džamily Stehlíkové, jak to oznámila v dnešních Otázkách. Ivane Gabale, mluvili jsme o tom zhruba před čtvrt rokem, jaké otázky si teď vy kladete v souvislosti se vznikem agentury?

Ivan GABAL, sociolog

Co to opravdu bude, já nevím.

Václav MORAVEC, moderátor

To, co vám řekla teď Džamila Stehlíková, máte víc otázek než odpovědí.

Ivan GABAL, sociolog

Já si myslím, že ten koncept není zřetelný, srozumitelný a propracovaný v tom, aby se jednalo o cosi jako malá obdoba CzechInvestu, který bude kvalifikovaným partnerem nikoliv škol nebo neziskových organizací, ale zastupitelstev obcí a zastupitelstev krajů, to je první věc. Myslím si, že by to měla být autonomní agentura, která ponese odpovědnost za výsledky svojí práce a ne nějaký odbor na úřadu vlády.

Václav MORAVEC, moderátor

Měla by tedy vzniknout samostatná, samostatná agentura?

Ivan GABAL, sociolog

Ano, ano. Ten koncept podle mého názoru je alternativně připravený. Za druhé, musí být zařazena do rozpočtu pro příští rok do přípravy a projednávání v rozpočtu už od září, a to s dostatečnými prostředky, protože podle všeho velmi špatný vývoj jednání o jaksi možnosti čerpat evropské peníze, se nám nepodaří v letošním roce čerpat žádné peníze a patrně s tím bude velký problém i příští rok, to znamená, že základem musí být rozpočet, ke kterému pak přijdou, možná v příštím roce, doufejme, evropské peníze, minulý nebo předminulý týden se dostala do krize jednání o rámcovém programu Bruselu, pan místopředseda ví, ta jednání prakticky havarovala, nepodaří se zřejmě uzavřít toto jednání před zářím, na něm jsou závislé jednání ministerstva školství, jednání ministerstva práce a sociálních věcí, v letošním roce si na strukturální peníze nesáhneme.

Václav MORAVEC, moderátor

I hned ...

Ivan GABAL, sociolog

Ano, už končím, já si osobně myslím, že klíčová je důvěryhodnost té agentury a její odpovědnost za kvalitu služeb, které bude poskytovat obcím, které se rozhodnou ten problém řešit. Nebude to o tom, jestli prostě bude nadále trvat politická vůle na úrovni vlády udržovat ten odbor, protože přijde nový premiér, nová vláda, zruší ten odbor a je po všem. To byl osud všech dosavadních organizací. Toto byl způsob, kterým jsme se dostali do dnešní situace. Nemůže nás tentýž způsob institucionálního adresování problému z té situace vyvést, musíme to změnit.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak, jak jste to teď zkritizoval, z toho, co popsala Džamila Stehlíková, spíše obavy, že bude těch sociálně vyloučených lokalit přibývat, místo aby jich ubývalo, jestli bude taková koncepce té agentury?

Ivan GABAL, sociolog

Já si myslím, že to, co navrhuje paní ministryně, bude pomáhat brzdit ten proces, možná tlumit, ale rozhodně nezpůsobí obrat.

Václav MORAVEC, moderátor

Jiří Šulc přikyvoval, to znamená stejné výhrady ke vzniku té agentury, jako má Ivan Gabal?

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

Ne úplně. Já samozřejmě přeju mnoho úspěchu Džamile Stehlíkové a té agentuře a ona by určitě měla řešit ty konkrétní problémy jednotlivých rodin, ale to přece není vyřešení toho problému, ten problém je podstatně hlubší, ten je úplně někde jinde, není to o penězích, které by měla mít ta agentura, ta by určitě měla mít peníze, jde o to, co jsme říkali na začátku, tady musím souhlasit s panem vicepremiérem, jde o to přestat uplácet tyto lidi sociálními dávkami, aby zůstali ležet na té posteli, až teprve ty sociální dávky se přestanou zneužívat, až jim je přestaneme vyplácet a nezaslouženě vyplácet, anebo se budou vyplácet za to, že ti lidé budou plnit nějaké společenské povinnosti tak, jak je to běžné v celém světě, v celém světě se taky většina těch dávek nevyplácí v korunách, ty sociálně vyloučení peníze nedostanou. Ve Spojených státech dostanou poukázky na oblečení, dostanou poukázky na bydlení a dostanou poukázky na jídlo, oni nedostanou vůbec peníze do ruky, dokavad policie nevyřeší šedou ekonomiku, dokud starostové a primátoři neumí zavřít černé sběrné železného šrotu, protože prostě Poslanecká sněmovna přijala takové zákony, že oni to neumožní, a tam se prostě krade ve velkém po nocích a všechno se tam nosí, tak se prostě ten problém nevyřeší, ta agentura bude řešit problémy jednotlivých rodin, až konečně Vláda České republiky v této záležitosti udělá pořádek, prostě ten pořádek je obecně nikoliv zaměřen na nějaké etnikum, to musí být obecně na lidi, kteří zneužívají sociální dávky a bez ohledu na to, jakou mají barvu pleti ...

Václav MORAVEC, moderátor

To jsou ale dvě, promiňte, ...

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

... rozumím, že agentura vyřeší problém toho romského ghetta.

Václav MORAVEC, moderátor

To jsou ale, pane hejtmane, dvě strany téže mince, o kterých tady v dnešních Otázkách budeme mluvit, nejdříve ta koordinovanost, která je v té zprávě zmiňována, a pak řešení a zneužívání dávek, řešení romské ...

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

Základ je uříznout to a potom řešit tu sociální problematiku ...

Václav MORAVEC, moderátor

Vy si nemyslíte, že nemůžou ty dva kroky jít souběžně?

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

Ten krok tý agentury, ten krok B, to je druhý krok, první krok je uříznout jim ten bezplatný, bezpracný život na lůžku, kdy budou koukat na televizi a politici budou ...

Václav MORAVEC, moderátor

A myslíte si, že v sociálně vyloučených romských lokalitách se koukají na televizi?

Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/

To byste se divil, kolik v Chánově je satelitů, pojd'te se tam podívat.

Václav MORAVEC, moderátor

Karle Nováku, vaše výhrady k té agentuře, máte-li?

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

No, výhrady určitě nějaké mám, protože prostě není možné, aby na takhle složitou věc byl jeden názor, ale já bych se rád zareagoval na pana hejtmana, protože mně se zdá, že jako mluvíme o dvou věcech, já se domnívám, že opravdu ty procesy jakoby měly jít paralelně a agentura určitě nemá řešit agendu, kterou mají na starosti jiné úřady, policie a tak dále, jak jste zmínil několik těch problémů. Tý agentuře já rozumím, že je opravdu pro podporu aktivit, které se tady dosud neděly, nebo se děly v malé míře, z evropských fondů na ně pravděpodobně nějaké peníze budou, ale jde o to ty peníze užít efektivně. A já bych se asi přimlouval za nějaké takové jako, průnik, jako mezi tím, co říká Ivan Gabal a paní ministryně, že nepracovat jenom s těmi institucemi v lokalitě a ne pracovat jenom se zastupiteli, ale domnívám se, že ta agentura by měla právě vytvářet nebo pomáhat vytvářet nějaká rozvojová partnerství, kde samozřejmě ta obec je tím klíčem, ale všechny ty instituce jsou tam jako ve velmi důležité, aby byly v nějaké síti, a ty prostě si myslím, že dneska už jako se nastartovaly a teď jde jenom o to, aby tady byla nějaká expertní rovina, která by ty procesy dokázala lépe podporovat, aby tady existovala nějaká struktura takzvané technické asistence obcím, které nemají kapacitu, všechny tyhle ty věci dělat, protože nemají na to ani odborníky, ani peníze, ani možná nápady.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane vicepremiére, měla by, měly by ty věci jít souběžně, jak naznačuje Ivan Gabal a i Karel Novák, nebo když vezmeme hejtmana Jiřího Šulce, nejdříve odsekát a teprve pak agentura?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ale já rozumím panu hejtmanovi a taky panu Gabalovi, tam jenom nesouhlasím s jednou věcí, kterou jste řekl, pane Gabal, a to je ta záležitost Národního strategického referenčního rámce, ten už je v zásadě hotový, už na nás nic není, věřte mi, zřejmě jsem u toho procesu víc já než vy a byl jsem v Bruselu naposledy především. A ta, ten celkový, to celkové schválení jsme očekávali na konci června, nebude zřejmě na konci června, jak jsem byl teď informován, ale bude v některém týdnu v červenci, nicméně já jsem ...

Václav MORAVEC, moderátor

Souběžně?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

... já jsem, jednoznačně musíme postupovat souběžně, tak to pan hejtman ani nemyslel, ani neřekl, že se udělá úplně něco jiného, tady jde o to, abychom nezačali dělat to, že budeme vyhazovat pořád peníze, tak jak to děláme teď a nezměníme tu základnu, kterou, o které pořád mluvíme, to je to nejtěžší, protože příprava zákona, který změní to ležení na té posteli, tak ten zákon bude připraven zřejmě na podzim, to znamená, to spuštění všech těch procesů už není, pokud se nám to podaří projednat, samozřejmě ta agentura, to je ještě věc k diskusi, ta ještě neoběhla ani ministerstva, my jsme jí nikdy, nikdo ještě nepřipomínkovali, takže tam musí být souběh těch činností, samozřejmě při tom, že bude, že bude zpracován celkový program a tady musím říct, že jste mě, my se ale neznáme, možná jenom proto hrozně mile překvapil, protože to je ta věc, pro kterou to děláme, že dokonce ne obce, ale kraje nemohou si samy pomoc, protože tady to, co vidím, tu přípravu nebo ten tisk, který má pan hejtman vedle sebe, to všechno hovoří o tom, ta čísla, že nejenom mezi obcemi jsou ohromné rozdíly, protože některé obce žádné Romy či sociálně vyloučené občany nemají, a jiné jich mají tolik, že například Litvínov tam s tou svojí místní částí Janov, jestli my se tady všichni, a určitě se na tom shodneme, řekneme, že při všech programech, které chceme dělat, je zároveň ideální práce s těmi lidmi taková, když ti lidé nebydlí spolu, ale bydlí, řekneme, jedna ku deseti, ovšem jak toho můžeme dosáhnout v lokalitách, jako je Litvínov, myslím s Janovem, který má šest, Litvínov má třicet tisíc obyvatel, jenom Janov má šest tisíc, to je jenom Janov, takže ta práce celého toho týmu vládního, který musí vytvořit celou koncepci, musí obsahovat i tyto lokality a tam samozřejmě to město ani ten kraj si samy nepomohou a o to tady jde.

Václav MORAVEC, moderátor

A proto má vzniknout ta agentura, vy jako ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Proto má vzniknout první celková vládní koncepce a ta agentura je skutečně krokem B, který jí bude zajišťovat a bude jí, a řekne se, jakým způsobem jí bude zajišťovat, samozřejmě nemůže žádná vládní koncepce jít na konkrétní neziskovou organizaci a ...

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, ale těch koncepcí je už několik, a myslel jsem si, teď asi tomu přestávám rozumět, myslel jsem si, že se zase bude nejdříve vypracovávat další koncepce po mnoha dalších koncepcích, které už ve vládě prošly a teprve pak se bude dělat agentura?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Je to tak, že bohužel musím říct, že já také netleskám, zvyšování zaměstnanosti, řekneme, lidí, kteří žijí v Praze, protože tam se to tvoří.

Václav MORAVEC, moderátor

Mě totiž, promiňte, pane vicepremiére, ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ona totiž žádná koncepce neexistuje, která by byla životaschopná a která by vůbec nám, a teď to řeknu, minus půl roku, nám starostům, to znamená starosta Břeclavi, Vsetína a tak dále, která by řekla a pomohla, jak vůbec řešit ten problém, proto se ten problém řeší různě a především všichni ti, kteří ho vůbec neřeší, tak kopou do těch, kteří se vůbec snaží něco dělat.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, vy budete ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Poslední věta, ten můj úkol, který já chápu samozřejmě mimo ty své úkoly dané místním rozvojem, je v tom, tedy teď řeknu náš úkol tady s paní ministryní, je, abychom řekli, jak se vláda, tedy stát, chce podílet na řešení tady těch sociálně vyloučených nejenom lokalit, ale i těch konkrétních osob, jaké peníze jim může dát nejenom ten stát, ale především teď po těch sedm let můžeme dát miliardy z Evropy do řešení tohoto problému, ale nemůžeme to dělat na základě těch hloupých, a teď se omlouvám všem, kteří to dělali v dobré víře, koncepcí, které byly dosud a které v zásadě nic nevyřešily.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, že všechny ty předchozí koncepce, které Vlády České republiky schválily, jsou hloupé koncepce, které nic neřešily?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Protože byly velmi parciální a nebyly komplexní a neřešily život toho člověka sociálně vyloučeného od toho jeho narození v zásadě až pod toho, který už je dospělý a který, to znamená, že, který už se projevuje velmi negativně.

Václav MORAVEC, moderátor

Vy, kterak když jste prvním vicepremiérem, to znamená, že chce-li Džamila Stehlíková spustit k 1. lednu 2008 agenturu, s těmi námitkami, na které hned paní ministryně odpoví, tak ale ještě před tím přijme Topolánkova vláda, jimž vy jste vicepremiérem, zásadní koncepci?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Jinak to nemůže být.

Václav MORAVEC, moderátor

Ta bude kdy a bude smysluplná, tedy že to nebude další popsany papír, do kterého se nakopírují ty předchozí koncepce, když jste je takhle strhal?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Já nemůžu říct teď žádný termín, ale řeknu to, že dřív než ta agentura začne pracovat, tak musíme vědět, co přesně bude dělat, a to můžeme vidět jedině na základě tady toho vládního programu.

Václav MORAVEC, moderátor

To, abyste neměl vládní prázdniny, aby v září byla koncepce?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Já je stejně nebudu mít.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, v září bude koncepce, garantujete nám to?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ne, to vám negarantuji.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale tak má-li vzniknout k 1. lednu agentura, tak ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Pardon, na tom se musíme, za prvé, dohodnout my dva s paní ministryní, ale potom také celá vláda, a to ...

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, proč tu agenturu nechystáte jako samostatnou rozpočtovou kapitolu jako samostatnou instituci, jak o tom mluvil Ivan Galal, stručná odpověď?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Já bych se nejdřív vyjádřila k tomu, trošku prostoru, koncepčnímu řešení, systémovému řešení romský problematiky. Ano, dosavadní koncepce, které vznikly za doby sociálně demokratické vlády, jsou proklamativní, to znamená, píše se tam o dobrých věcech, jak by ty komunity vypadat měly, jakým způsobem by to sociálně vyloučení odstranilo, ale chybí tam naprosto nástroj, konkrétní nástroj, jakým způsobem ta vládní politika přeneseme na lokální úroveň, tento handicap těchto koncepcí vyřeší právě agentura. Další věc, která je velice důležitá, my potřebujeme změnit celkovou sociální politiku od pasivního korumpování lidí tím, že rozdíl mezi sociálními dávkami a minimální mzdou, respektive mzdou za nízko kvalifikovanou práci nebo práci pomocnou je takový, že nutí lidi zůstat doma, to nastavení je naprosto bezmyšlenkové, to je plošný, neadresný a pokud neučiníme tento krok, což je součástí druhé etapy vládní reformy, selžou i koncepce, respektive kroky na lokální úrovni, proto souhlasím s vámi, že tyto kroky musí jít ruku v ruce a první stabilizační balíček naznačuje, jakým směrem by se to mělo ubírat, je to v kompetenci ministerstva práce a sociálních věcí. Takže z tohoto hlediska se domnívám, obě ty věci, práce na lokální úrovni, pomoc samosprávám, protože takováto vznikla ghetta otravují život lidem, bují se tam kriminalita, prostituce, lichva, gamblerství, topí se tam obrovské peníze, zatěžuje to rozpočet, aniž by byla nějaká cesta, jak z toho ghetta vystoupit, nebo jak je sanovat, pochopitelně ghetta v Janově nezmizí, nicméně musí tam přijít vzdělanost, musí tam přijít terénní sociální práce, musí tam ...

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, vraťte se, prosím, k té otázce koncepce, kdy tedy se dohodnete s Jiřím Čunkem a s dalšími kolegy na smysluplné koncepci?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ještě jednou říkám, dosavadní koncepce sociálně demokratické vlády existuje, ale je bezzubá, je proklamativní, potřebujeme reálný nástroj ...

Václav MORAVEC, moderátor

Proto se ptám na zubatou koncepci, jestli vznikne, nebo zda to bude řešeno pouze v rámci té agentury, tady je zjevně nějaký rozpor. Jiří Čunek chce koncepci, vy mi říkáte, že ta minulá je bezzubá, a tak se ptám, bude tato bezzubá koncepce nebo se bude z vašeho pohledu dělat nová koncepce?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ta koncepce harmonizuje s agenturou, agentura je reálný nástroj, s kterými my budeme pracovat v jednotlivých komunitách.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, že předložíte v souvislosti, s tím vznikem nové agentury se teď předloží i koncepce?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Nemá se předkládat koncepce, má se změnit sociální zákon, má ta sociální politika změnit, co se dá udělat pouze legislativní změnou.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak přiznám se, že stejně ještě z toho nejsem moudrý, jestli teda je zapotřebí koncepce, kterou chce Jiří Čunek, nebo není zapotřebí koncepce, kterou chce paní ministryně, není to rozpor vás obou, jako členů vlády?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ne, nejedná se o rozpor, my máme desítky koncepčních dokumentů, mimo koncepcí romské integrace, která je bezzubá, máme koncepcí sociální inkluze a ty se neustále apgrejdují a harmonizují, teď toho vstoupí agentura a vstoupí změna sociálních zákonů, ta koncepce nemůže zůstat stejná, když se doba změnila a změnily sociální zákony, takže to apgrejdování nebo obnovování koncepce je nepřetržitý proces a tam standardně spolupracuje všechno, /nesrozumitelné/ s resortem, ministerstvo školství, práce a sociálních věcí, vnitra a místního rozvoje.

Václav MORAVEC, moderátor

Možná už si opravdu ptám jako hlupák, ale abych tomu úplně rozuměl, kdy si budu moc přečíst nějaký aktualizovaný dokument, který nebude bezzubý, bude akční a půjde ruku v ruce s agenturou, kdy si takový dokument budu moc jako novinář přečíst?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ten dokument dosavadní koncepce je na webových stránkách úřadu vlády.

Václav MORAVEC, moderátor

A to je ta bezzubá nebo ...

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Pochopitelně bezzubá a bude doplněn tou akční složkou, kterou je agentura, pokud místopředseda vlády vytváří nějakou vlastní koncepci, tak ať jí taky předloží. V současné době nelze přerušit kontinuitu a zahodit veškeré předpoklady, z kterých vychází ta práce vlády, je to nedostatečný, musíme změnit sociální zákony, připravit agenturu, a to není opravdu o koncepci, o tom, abyste jako novinář si s chutí přečetl a řekl, to jsou krásná slova, jako konkrétní mechanismus, aby to fungovalo, pane redaktore.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, věřte, že po těch mnoha koncepcích, které jsem jako novinář četl, budu rád, když něco bude fungovat, ale myslel jsem si, že, myslel jsem si, že začne fungovat nějaká agentura a vrátili jsme se tady Jiřím Čunkem zase ke koncepci, takže chápejte, že teď už začínám mít stejné obavy jako Ivan Gabal, zda nebudeme každý rok dělat takovýto dvouhodinový pořad, protože se stejně nic nevyřeší a bude se pouze tekat v souvislosti s romskou otázkou.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Nejlepším čtením, nikoliv koncepce, ale návrh zákona, v tom projevuje se fungování jak vlády, tak i zákonodárců.

Romové a jejich problémy Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/; Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/; Jiří ŠULC, hejtman Ústeckého kraje /ODS/; Ivan GABAL, sociolog; Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romů jasnica; Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni; Vlastimil HORVÁTH, zpěvák; Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

Pojďme se podívat na další exkluzivní data z agentury Median, protože my v té druhé hodině Otázek, kterou vysíláme na programu ČT 1, to znamená, vy diváci neodcházejte od obrazovek, budeme konkrétně probírat jednotlivé problémy, bude se ptát i publikum. Agentura Median zjistila, že většina lidí v České republice považuje za hlavní důvod současného špatného postavení Romů v české společnosti to, že nechtějí pracovat a práci ani kvalifikaci nehledají, to si myslí šedesát procent lidí. Teď se obracím na ředitele Medianu do Prahy, sociologa Přemysla Čecha. Jaké hlavní důvody, krom neochoty pracovat, pane řediteli, lidé vidí jako hlavní příčiny špatného postavení Romů ve společnosti? Pane řediteli, slyšíte mě?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Ano, já jsem tady, já jsem tady.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak můžete říci ty hlavní problémy, které veřejnost vidí?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Když se podíváme na ten graf, vidíte, že graf nám, graf se vlastně rozděluje na dvě části, v té horní části je ten důvod, který už jste zmínil, Romové nechtějí pracovat, ani práci nehledají, šedesát procent lidí uvedlo tento názor. Druhý silný důvod je, že se nedokáží přizpůsobit většinové společnosti, tento názor uvedlo zhruba asi šedesát procent respondentů. Třetí silný důvod, čtyřicet procent lidí uvedlo, že Romové jsou taková rasa, mají jinou mentalitu, jiný temperament, podobný zastoupení, čtyřicet procent, že se nedokáží vzdělávat, ani nic pořádného dělat, potom ještě na úrovni třiceti osmi procent byl zmíněn důvod, že jsou dlouhodobě bez vzdělání, bez práce. Když se podíváme na tento graf, vidíme, že vlastně všechny tyto silné důvody jsou u, ze strany veřejnosti sdělovány, že je to tak trochu jakoby na těch Romech, že oni nechtějí pracovat, že se oni nedokáží přizpůsobit a tak dále. A naopak ty důvody, které by naopak ta společnost by měla vytvořit, jsou poměrně málo zastoupeny. Podívejme se, já to budu ještě znova citovat, jedenáct procent respondentů uvedlo, že důvodem je, že většinová společnost a veřejná správa špatnou situaci Romů ignorovala a neřešila. Sedm procent propadli v období transformace z pracovního trhu, nechytli se vlastně při rozvoji společnosti v posledních patnácti letech. Sedm procent, společnost je rasistická a Romy po stránce lidské a z principu a priori odmítá. A poslední důvod, zhruba okolo sedmi procent, většinová společnost nedokáže přijmout minoritní skupiny. Já to tady takhle vysvětluju z toho důvodu, že chci říct, že vlastně všechny tyto, ke všem těmto důvodům se mohli vyjádřit všichni respondenti a vlastně rozdělili ty příčiny na dvě kategorie. Jedna kategorie, za to si můžou ti Romové. A druhá kategorie, to jsou ty důvody, kterým bychom mohli těm Romům pomoci. Já myslím, že to nevyznívá moc, moc dobře ve prospěch společnosti, ta společnost je dost, dost ty Romy odmítá a myslí si, že to vlastně, za všechno si můžou sami.

Václav MORAVEC, moderátor

Dá se tedy říci, že je latentně rasistická z vašeho pohledu jako sociologa?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Já jsem byl docela zaskočen těmito důvody a myslím si, že je to takový jeden z nepřímých důvodů, my ještě v tom průběhu té diskuse budeme mít potom další výsledky, já je nechci teď předjímat, vrátíme se potom k tomu a já to potom ještě dořeknu.

Václav MORAVEC, moderátor

Říká pro tuto chvíli, ředitel agentury Median, sociolog Přemysl Čech. Pro tuto chvíli vám děkuji. Obracím se na zpěváka Vlastu Horvátha, pokud by on měl odpovídat v tomto výzkumu Medianu, co by odpověděl, jaké on osobně vidí největší problémy Romů a řekněme i z pohledu to, jak se k nim chová většinová společnost?

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Tak já si myslím, že z jedné části je to takovej ten dlouhodobej problém toho dlouhodobého odmítání, tý těžký, toho těžkého ucházení se třeba o tu práci a vůbec toho nahlížení na ty Romy, že ten problém byl těžší, ale to je

jenom jedna část. Z druhé části si myslím, že prostě, když mám mluvit sám za sebe, já jsem tenhle ten problém taky vnímal, ale přesto jsem šel a prostě jsem se k tomu nějak postavil, něco jsem musel prostě zkousnout, ohnout ten hřbet a tu práci jsem vždycky měl a musel jsem se v té společnosti nějak prostě, nějak jsem musel prostě začít, jako chtít fungovat a tak dále, takže to chtění tam taky bylo, takže to je druhá část. Naopak z třetí části bych neupřel ani jakoby problém, bych řekl, jakoby třeba systému, kterej tady je, kterej to dlouhodobě nějak moc neřešil, furt se o tom jenom mluvilo a veškerý problém se házel jenom na tyhle ty lidi, že si oni za to můžou sami, že oni sami nechtějí, že to prostě, že to prostě nechtějí dělat. Myslím si, že tyhle ty lidi, že někteří tyhle ty lidi jsou, byli v daleko horší situaci, prostě třeba já jsem měl to štěstí, že jsem měl fajn rodiče, kteří se, jako dali mi dobrý základ, takže jsem jakoby to vnímal ten problém trochu jinak, ale někteří tyhle ty lidi prostě už od začátku mají velmi špatný základ, takže sami ani ten problém nevnímají a je potřeba jim to nějak, nějak je přijmout a pomoci jim.

Václav MORAVEC, moderátor

Říká zpěvák Vlasta Horváth. Děkuji, Vlasto, že jste byl hostem Otázek a že jste si vyhradil svůj čas pro Českou televizi.

Vlastimil HORVÁTH, zpěvák

Taky děkuju.

Václav MORAVEC, moderátor

Pro tuto chvíli děkuji hostům. Vy neodcházejte od televizních obrazovek, protože záhy pokračujeme stále i na programu ČT 1. Po stručných zprávách se vrátíme do Ústí nad Labem. Teď stručný přehled zpráv.

Rasismus v České republice Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median; Ivan GABAL, sociolog; Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Václav MORAVEC, moderátor

A obrátím se teď na Milana Horváta ze Sdružení romských občanů, pane Horváte, jak často se vy osobně setkáváte, řekněme, s netolerancí většinové společnosti a na kterých příkladech byste to vy osobně ilustroval, s netolerancí většinové společnosti vůči Romům?

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

Já si myslím, že po té revoluci nastala, nastal takový jiný, jiný život, jiný systém života, jiný zákony, jiný, dá se říci, a tam někde Romové trochu jako zaspali a myslím si jednu věc, že ten postoj Romů vůči týhle té společnosti je dost takovej problematickej, neboť se špatně prosazují. Já vím podle sebe sám, dá se říci jedna věc, už jenom tím, že všude podle zákona je, jsou výběrová řízení a tím pádem Romové se nedostanou na tu práci, pak se dostanou do práce jedine s tím, že jde jako subdodavatel a už ty peníze, dá se říci, nejsou takové a tím se odrazují ty lidi, takže na trh práce Romové se fakticky špatně dostávají. Jak bylo řečeno, udělal jsem si poznámku, že Romové nechtějí pracovat. To není pravda, vezměte to, že celou Prahu, a to se týče Telecom, plyn, veškerý sítě, Romové dříve dělali, takže tohle to bych dal stranou, nejsou to lidi, kteří nechtějí pracovat. Ale ...

Václav MORAVEC, moderátor

Chcete tím říci, že, že to, co ukazuje ona většinová společnost a co vyplynulo z agentury Median, z pohledu vás jako Roma je, řekněme, mylná informace?

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

No, mylná není, nebo jak se to vezme, prosím vás, jo, teď Romové nedělají, osmdesát procent nedělá, asi pravda je, ale já bych chtěl říct jednu věc, že bývalá vláda absolutně s tímhle tím nedělala nic a jim to bylo jedno, ano, dáme Romům podporu a nějak to bude, ale s tímhle tím jako se nevyřeší jako politika a úroveň Romů v týhle té společnosti. Já bych řekl takhle, jaká je společnost v České republice, taková jsou Romové, jak, jaký jsou zákony a tak ty zákony ..., Romové nedělají nic jiného, využívají ty zákony, jaký, jak bývalá vláda je postavila, to znamená, využívají ty podpory a využívají tyhle ty věci. Oni nedělají jiného nic, jenom to, co ostatní občané. Ale

bohužel já jsem prošel nebo mám rodinu v Ústí nad Labem a prošel jsem ty ulice, jak /nesrozumitelné/, jak Trmice, mám tam rodinu, mám tam tři bráchy a tři sestry, takže Ústecko jako znám velice dobře, ten problém nastal tím, že vláda, bývalá vláda absolutně nedělala nic a dá se říci, tuhle tu menšinu vláda odstrčila a nebojím se říct, že ...

Václav MORAVEC, moderátor

... bude dělat, a to bychom, to bychom měli probírat teď, co bude dělat ta současná vláda, ať se ..., ať pouze nenadááme na vládu minulou.

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

Já bych chtěl říct, pane redaktore, já bych ještě chtěl říct a toho se velice bojím, že Romové žijí hůř než po druhý světový válce. Ta úroveň Romů, ne všude, ale jsou místa, to nechci protahovat, jsou místa v České republice, kde Romové žijou pod úroveň, pod úroveň člověka a myslím si, že je na čase a já teda držím paní ministryni ruce, že teda ta vládní agentura má být, má ... a hlavní věc, že by tam byli lidi takoví, kteří budou chtít dělat, ale hlavně, hlavně dolů, a to je na komunální politice ve městech, ve vesnicích a přímo, přímo tam si myslím, že by se mělo víc jako pracovat, ale já bych chtěl ještě říct k té vládní agentuře ...

Václav MORAVEC, moderátor

Já se omlouvám, že vás přerušuji, protože, protože aby se dostalo na další, na další hosty a hlavně na další témata, protože teď je začneme rozebírat konkrétně, od školství, až po nezaměstnanost a zaměstnávání Romů. Pojdme se ale podívat nejdříve ještě na další data, která získal pro dnešní Otázky exklusivně Median. V populaci převažuje názor, že lidé jsou tolerantní vůči jiným etnickým skupinám. Z exklusivního výzkumu agentury Median pro dnešní Otázky vyplývá, že šedesát procent lidí považuje postoj většinové populace vůči etnickým skupinám za tolerantní. O netoleranci je přesvědčeno bezmála čtyřicet procent lidí, pro úplnost, výzkum Medianu, jak můžete vidět z onoho grafu, se uskutečnil reprezentativního vzorku sedmi stovek lidí a statistická odchylka se pohybuje mezi jedním až třemi procenty. Teď se obracím znovu na sociologa, šéfa Medianu Přemysla Čecha. Vy jste, pane řediteli, ve výzkumu pro dnešní Otázky také zjišťovali i to, zda je podle většinové populace Romové, zda většinou populaci Romové nějak obohacují a jak dopadla ta část výzkumu, jaká jsou tady data?

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Ta data jsou trošičku pesimistická, lidé se domnívají, že Romové tu většinovou populaci víceméně moc obohatit nejsou schopni. O tom, že by byli Romové schopni většinovou populaci obohatit, kladně odpovědělo zhruba třicet procent respondentů, to jsou ty grafy odpovědi určitě ano, spíše ano a sedmdesát jedna procent zastává skeptický názor. Já bych právě tady v této souvislosti vlastně s těmi dvěma výsledky, které jste teď uváděl, se vrátil ještě k těm důvodům, o kterých jsme se bavili těsně před zprávami, já jsem tam právě říkal, že ta, vlastně ta společnost se staví do takové pozice, že je sice tolerantní, uvědomuje si, že ta problematika romská je vážný problém, ale na druhou stranu do velké míry zase říkají, ano, je to ale víceméně problém Romů, oni nechtějí pracovat, oni nechtějí dělat. My jsme ta data hlouběji analyzovali a podařilo se nám tam potom zanalyzovat a dospět k takovému docela zajímavému výsledku, že vlastně ta, ty názory lidí se dají rozčlenit do čtyř takových hlavních komponent. Jedna komponenta, to je tato část toho grafu, je to asi zhruba čtrnáct procent respondentů, pro které víceméně ten problém Romové, romská problematika moc neexistuje. Další část podstatná je dvacet procent, to je tenhle ten zelený koláč, zelená část toho koláče, to jsou lidé, kteří víceméně mají vyhraněně takový negativní vztah k Romům. Naopak potom pozitivní vztah k Romům má třicet dva procent respondentů a třicet čtyři procent, ta poslední třetina respondentů, má takový, takový sice pozitivní vztah k Romům, ale jsou takoví jakoby trošku pesimističtí v tom, zda je to možné řešit, zda je vůbec možné najít nějaké cesty a tak dále. Já ještě, když mám slovo, tak bych docela rád řekl ještě takovou glosu k interpretaci všech těch výsledků, my vlastně v tom výzkumu reflektujeme názory populace, já si myslím, že do toho našeho výzkumu byli zahrnuti i příslušníci romské populace, protože ten výzkum děláme metodou adresního výběru, vlastně se dotazujeme ve všech lokalitách, padni, kam padni, a já si myslím, že ten přínos toho výzkumu asi pro tu dnešní diskusi je právě to, že se nám podařilo naměřit, jak v tuhle tu chvíli ..., jaké je mínění, co je důležité a vlastně, jaké jsou potom ty skryté mechanismy postojů lidí vůči celé té romské problematice.

Václav MORAVEC, moderátor

Pro tuto chvíli děkuji řediteli Medianu, sociologovi Přemyslu Čechovi. Vás, hosty tady v Ústí nad Labem upozorňuji, že když budete mít slovo, tak vám budu víc skákat do řeči a ne, abyste použili onu větu jako Přemysl Čech, že když už máte slovo, že si ho vezmete až do konce pořadu. Pojdme za Ivanem Gabalem, vy jste teď viděl exkluzivní, úplně nová data Medianu, jste také sociolog, kdo nebo co by podle vás teď mohl přispět k tomu, aby si lidé v tak velké míře přestali myslet, že tu pro většinovou společnost je jiné etnikum, například romské, přítěží a neobohacuje ji?

Ivan GABAL, sociolog

Já myslím, že ta, ta úloha je jasná, na jedné straně lidi cítí, že je to narůstající problém, s kterým se něco musí udělat, na druhé straně jako by neměli důvěru v to, že to vůbec je možné a tenhle stav vyplývá z toho, že v zásadě nikdo jasně nenarýsoval alternativu pozitivního řešení. Jestli dovolíte jenom technickou poznámku, já bych se rád zastal minulé vlády, protože to byla ta vláda, která zadala analýzu sociálně vyloučených komunit a šla poměrně kurážně do toho problému čelem i tu myšlenku agentury stávající koalice převzala od té minulé vlády, ta myšlenka už je poměrně starší a propracovaná. Takže myslím si, že naopak tady došlo k jakémusi trošku, mám pocit, přerušení dynamiky. Takže řekl bych, že teďko je na politicích, aby předvedli, že nějaké řešení vidí. Druhá věc, která je na tom důležitá, prostě většina populace to vidí etnicky, řekl bych, že to vidí rasově. Nevídá to jako sociální problém. To musíme vzít na vědomí a tento typ argumentace se snažit jaksi uplatnit nějakým pozitivnějším způsobem. Třetí, co bych řekl, my jsme to deset let nechali ležet v sociální síti a nic jsme s tím nedělali, takže ono to v té sociální síti je, jestliže tu sociální síť dneska odstříháme, tak celý ten problém spadne dolů. To znamená, že, že prostě je potřeba, a tady souhlasím s tím, postupovat jak tažením toho problému za vlasy, dávat šanci těm lepším, aby se z té situace dostali a vraceli se na pracovní trh, tak tlakem změny sociální politiky zespoda. Já ale se na rozdíl od pana místopředsedy na tu věc dívám trošku skepticky v tom, že to bude trvat strašně dlouho, a proto bych rád viděl tu akci, praktickou akci co nejdřív a zahájení těch programů a nečekal bych ani na legislativní kroky, je to bariéra, se kterou je potřeba počítat, nevím, kdy se vám to podaří změnit. Jestliže příští rok začneme čerpat obrovské strukturální peníze a zatím jsme si nesáhli na nic z těch sedmi set miliard korun, tak musíme mít připravenou infrastrukturu, abychom to, abychom to zvládli.

Václav MORAVEC, moderátor

Teď se budeme věnovat školství. Ještě jednou upozorňuji, školství, to je první bod, první téma, které jsme zvolili, pane vicepremiére, ještě předtím, než se pustíme do školství a do problematiky školství, můžete vy odpovědět, kolik peněz přijde z evropských fondů a je reálné, že Česká republika, kdy začne čerpat peníze z evropských fondů právě na posilování a řešení toho problému sociálně vyloučených romských lokalit?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Politika EU není tak jednoznačně zaměřená, že by řekla, že na sociálně vyloučené lokality dáváme tyto peníze, protože ty programy byly vytvořeny, a my je nemůžeme ani teď už změnit, trochu jinak. Ta architektura je taková, že v různých programech si sáhneme na různé peníze pro řešení, řekněme, té infrastruktury, takže ...

Václav MORAVEC, moderátor

Kolik to může být celkem dohromady, když spočítáte ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ale na takové, na takové, ne, dohromady je to číslo, které nikdo teď neumí říct, protože se dá slučovat spoustu problémů, ale skutečně na takové jednoznačné řešení pro ty sociálně vyloučené to vidím asi třináct miliard, když jsem spočítal, třináct miliard korun, když jsem spočítal ty jednotlivé části, které by mohly být použity.

Václav MORAVEC, moderátor

Jak ve velkém časovém období bude ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Sedmi let ...

Václav MORAVEC, moderátor

Sedmi let ...

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

... v období sedmi let nebo ono to je ...

Václav MORAVEC, moderátor

Ivane Gabale, proč kroutíte hlavou ...

Ivan GABAL, sociolog

To sedmileté období začalo prvého první 2007, my už jsme prošvihli jeden rok, ale může to probíhat potom dál.

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Je to pro období sedmi let, samozřejmě, kdy začneme čerpat, první čerpání počítáme, že bude na podzim, ale pozor, to už těmi, kteří jsou připraveni, to znamená, budou dávat projekty.

Václav MORAVEC, moderátor

Třináct miliard korun půjde z evropských fondů, jak jsme slyšeli, nové číslo vicepremiéra Jiřího Čunka.

Nerovné šance pro děti Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/; Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/; Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/; Ivan GABAL, sociolog; Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica; Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni; Vlastimil HORVÁTH, zpěvák; Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů; Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Václav MORAVEC, moderátor

Teď právě ono školství. Postavení Romů a útoky rasistů, to jsou hlavní témata a hlavní problémy, které Česku vytýká nevládní organizace Amnesty International ve své nejnovější zprávě. Podle ní nemají Romové rovný přístup k práci, k bydlení, ani k návštěvě škol. Pro úplnost, Amnesty International každoročně informuje o lidských právech ve sto třiapadesáti zemích světa.

/ukázka/

Václav MORAVEC, redaktor

Romské děti chodí podle Amnesty International příliš často do speciálních základních škol, a to je ochuzuje o klasické vzdělání.

Eva DOBROVOLNÁ, Amnesty International /natočeno 23. 5. 2007/

Romské děti nemají rovné šance, které pak velmi snižují jejich výhledy do budoucna.

Václav MORAVEC, redaktor

Jiří Čunek, kterému Amnesty International kritickou zprávu předala, to ale vidí jinak. Říká, že z praktických zkušeností ví, že na vině jsou hlavně rodiče dětí.

Jiří ČUNEK, vicepremiér, ministr pro místní rozvoj /natočeno 23. 5. 2007/

Romové mají skutečně stejný přístup ke vzdělání jako každý jiný, bohužel v této škole mají rodiče daleko menší povinnosti než v normálních školách, kde se musí více aktivně věnovat svým dětem.

Václav MORAVEC, redaktor

Napravit by to podle Čunka měla především změna sociálních zákonů.

Jiří ČUNEK, vicepremiér, ministr pro místní rozvoj /natočeno 23. 5. 2007/

Musíme vytvořit všechny podmínky pro to, aby byli rodiče donuceni systémem dávat ty zdravé normální děti do normálních škol.

Václav MORAVEC, redaktor

I ministryně Džamila Stehlíková, která má ve vládě na starosti problematiku lidských práv, připouští, že je zapotřebí víc spolupracovat s rodiči a přenastavit systém sociálních dávek tak, aby jejich adresnost brala v úvahu i to, jakým způsobem se rodiče staví k plnění svých rodičovských povinností. Sociolog Ivan Gabal ale upozorňuje, že problém se školstvím je daleko hlubší.

Ivan GABAL, sociolog /natočeno 9. 4. 2007/

My máme problém se školstvím nejenom vzhledem k romským klukům a holkám, my máme z hlediska OECD nejhorší školství, pokud jde o neprostupnost pro děti s horším sociálním a vzdělanostním původem. To znamená, na Romech jakoby se kontrastuje obecný problém, že máme základní školství, které diskriminuje špatný sociální původ.

Václav MORAVEC, redaktor

Sociologové se shodují, že právě školství je jedním z klíčů řešení problému integrace Romů v české společnosti.

/konec ukázky/

Václav MORAVEC, moderátor

A ve vládní zprávě o stavu romských komunit v České republice za rok 2006 se také dočítáme, že jedním z hlavních problémů je, že úředníci radnic a magistrátů si mezi jednotlivými odbory předhazují problém vzdělávání jako právě onen pomyslný horký brambor. Obrátím se teď do Brna za břeclavským starostou Dymo Piškulou, připouštíte, pane starosto, že část problému je i na radnicích, když jednotlivé odbory si ten problém přehazují?

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Je velmi jednoduché říci, že ten problém na radnicích není, ale samozřejmě radnice vždycky může pracovat lépe a určitě břeclavská radnice se o to snaží, nicméně opravdu bych znovu podotkl, že prostě v mnoha případech se musíme zeptat, a to v té zprávě agentury Median není, nakolik Romům chybí práce a nakolik jim chybí vzdělávací systém. My často zaznamenáváme, že romští rodiče často dávají děti do, do těch lehčích škol, do těch speciálních, do těch speciálních škol, nemají o to, nemají o to zájem, nestarají se o přípravu dětí, kolikrát to sanujeme pomocí různých příspěvkových, příspěvkových organizací a dobrovolných organizací a tady opravdu musí přijít tak, jak už několikrát bylo řečeno, tlak zespodu, to znamená, ty sociální dávky musí být změněny formou zákonů. Nebavme se o koncepci, bavme se, že se musí změnit zákony. Sociální dávky musí být navázány na systém vzdělávání, systém práce. K té práci, já vám, pane redaktore, řeknu ještě jednu věc ...

Václav MORAVEC, moderátor

Můžete říci, můžete tedy, ne, můžete tedy, promiňte, můžete tedy říci, jak byste změnil sociální dávky tak, aby ve výrazné míře přispěly ke vzdělávání Romů?

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Já už jsem několikrát navrhol fondové hospodaření, aby prostě část, část dávek byla přímo navázána na dosažení určitého, určitého vzdělání, to znamená, aby se dávky tvořily fondově a vyplácely při dosažení určitých, určitých cílů, aby ta motivace vzdělání pro všechny občany této republiky byla dát těm lidem, dát svým dětem co nejlepší vzdělání. A potom ještě k té práci, pane redaktore, jestliže se najde Rom nebo několik Romů se středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním a budou mít zájem pracovat, tak my na břeclavské radnici hledáme několik let sociálního pracovníka, hledáme několik městských policistů, to znamená, já jsem měl

nedávno setkání s dvaceti pěti Romy v Břeclavi, kterým jsem nabízel, že budou-li mít zájem o práci, že se můžou, můžou, můžou obrátit na breclavskou radnici a že jim s tímto problémem pomůžeme a můžete hádat, pane redaktore, kolik se na mě a na breclavskou radnici těch Romů, Romů obrátilo, prostě problém je, tak jak bylo řečeno, že mnoha Romům ten současný stav vyhovuje.

Václav MORAVEC, moderátor

Když se teď podívám opět do té zprávy, pane starosto, ze které jsem citoval, v té vládní zprávě o stavu romských komunit v České republice za rok 2006 je i tato pasáž, cituji: "Přes zavedení bezplatného posledního ročníku mateřských škol má ministerstvo školství problém s naplňováním koncepce včasné péče právě v bodě zvýšení počtu romských dětí v mateřských školách. Chybí zde systémový nástroj, který by v procesu zvyšování počtu dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v mateřských školách napomohl." Konec citátu. Eva Bajgerová z Romano jasnica a ředitel programu sociální integrace Člověk v tísni Karel Novák mají zkušenosti přímo z terénu. Co by tím účinnějším nástrojem mohlo být, Karle Nováku?

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Ta otázka zní jako směrem k větší motivaci ke vzdělávání, anebo je směrem k prostupnosti ...

Václav MORAVEC, moderátor

No, jestliže je tady zdarma a o tom mluvil Ivan Gabal už před čtvrt rokem, jestliže v této republice je problém, že ty děti nechodí do škol, do předškoláků, byť to mají zdarma, jaký nalézt nástroj, aby se romská populace vzdělávala, což může přispět k integraci.

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Tak dobrý, jednak, jednak se mi zdá, že bychom měli jako trošičku znát i kontext chování chudých lidí obecně ve světě. Chudí lidé všude mají ..., se chovají podobně jako obyvatelé našich ghatt a vzdělání je tam poměrně na posledním místě a jsou tam současně velké bariéry k tomu, aby to vzdělání lidé jako chudí dosahovali. Vyšla tady asi před třemi lety od Tomáše Katrňáka o tom studie, o českých dělnicích, takže to je, myslím, jako docela dobré čtení o tom, že je to opravdu problém sociální toho, kam, jaké vzdělání lze, lze dosáhnout. Ale k tomu, k těm konkrétním věcem, my pracujeme, jak jsem řekl, v takových spíš těch vyloučených enklávách, kde ty lidi jsou opravdu prostě mnohočetně znevýhodněni a oni musí, mají mnoho bariér a administrativní opatření do jisté míry určitě jako dokáží jako to podpořit, ale je nutné, aby existovaly specifické sociální služby, které, který těm lidem pomohou různé ty nabídky jako využít, který jim pomohou zorientovat se potom v různé změti pravidel a nevím, jestli si mohou takhle přihřát polívčičku, my máme dva nízkoprahové kluby, jeden je v Matiční, asi o něm budeme hovořit, kde je předškolní výchova a ty rodiče tam ty děti posílají, protože vědí, že tam to prostředí je bezpečné a jsou tam zvyklé. Máme program doučování dětí v rodinách, je obrovský převis zájemců o toto doučování, než kolik máme dobrovolníků, kteří by to mohli dělat a je to opravdu o tom nacházet jako ...

Václav MORAVEC, moderátor

Takže vy nevidíte, vy jste to teď poměrně komplikovaně popsal, vy nevidíte nějaký systémový nástroj, o kterém se zmiňuje ona, ona vládní zpráva, že chybí a bylo by dobré to využít, aby docházelo k většímu vzdělávání Romů v těch sociálně vyloučených lokalitách?

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Já, jestli jsem správně pochopil tu, tu, ten citát, tak, tak jsem to pochopil tak, že kdyby všichni měli chodit do mateřských školek, tak není dostatek místa.

Václav MORAVEC, moderátor

Ne, ta zpráva říká, že přes zavedení bezplatného posledního ročníku mateřských škol má ministerstvo školství problém s naplňováním koncepce včasné péče právě v bodě zvýšení počtu romských dětí v mateřských školách, chybí zde systémový nástroj, který by procesu zvyšování počtu dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v mateřských školách napomohl, to znamená, že byť jsou předškoláci zdarma podle nového školského zákona, pokud se nemýlím, který prosadila Petra Buzková, že se to nulově odrazilo na romské populaci jako první stupeň k tomu, aby chodili do základních škol. Poradíte mi vy, Evo Bajgerová, jaký nástroj je možné uplatnit?

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

Já vím, že určitě budete chtít slyšet jako, že by to mělo být něco kolem sociálních dávek, ono už, když vlastně je v základní škole, tak tam se pozoruje, pokud jsou určitý hodiny neomluvený, takže je zásah do sociálních dávek a motivovaný to tam je silněji, nežli je to u přípravných ročníků. Ale my doopravdy vidíme, že pokud ti rodiče neucítí bezpečnost tady těch svých dětí, kam je mohou dávat takhle dobrovolně, tak je to dost obtížné, takže i ti terénní pracovníci, kteří teda pracují konkrétně třeba i u nás ve sdružení, tak, anebo i ze škol, tak musejí docházet přímo do rodin a vyzvedávat je.

Václav MORAVEC, moderátor

Co tím nebezpečím rozumíte, je to napadání těch romských dětí nebo ...

Eva BAJGEROVÁ, Sdružení Romano jasnica

Ne, je to, je to právě ta, říct, tolerantnost, ale je to ten fenomén, který v té společnosti tedy máme, děti ze sociálně slabých rodin, anebo i z těch našich ghett jsou děti, který se dennodenně nemají kde pořádně vykoupat, nemají se kde připravit, ony tam nejsou stoly, aby si psaly prostě úkoly, jsou takové odlišné oproti majoritním dětem.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane primátore, jak můžete pomoci vy na, konkrétně na radnicích a na magistrátech, aby ten nástroj bezplatné vzdělávání v tom předškolním stupni byl více uplatněn, stejně jako pak základní školství?

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Tak já myslím, že to tady už zaznělo, máme tady klasický příklad, kde radnice zareagovala poměrně rychle, a to centrum v Matiční ulici funguje opravdu dobře, notabene se z toho rekrutují, řekněme, velmi šikovné děti, které jsou potom prezentovány na různých kulturních festivalech, my máme poměrně široký grantový systém, kde si žádají organizace, jako je /nesrozumitelné/, o příspěvky a nejenom na kulturu, ale i na sportovní činnost, ale já se musím vrátit zpátky. Tady pan kolega hovořil o tom, že deset let tento sociální systém je nastaven a že když ho uřízneme, takže on nám celý spadne, já si myslím, že samozřejmě ho uříznout nemůžeme, ale velmi důležitým způsobem jsme schopni nastavit takovou tu, tu rovnováhu mezi právem a povinností, a já si myslím, že to je to, co potom k té menšině ze strany té většiny dělá zle, že furt se hovoří jenom o těch právech, ale nehovoří se o té povinnosti a v rámci docházky do škol je přece jednoduché, jak můžu pobírat příspěvek za péči o dítě, když mi to dítě nechodí do školy. Dobře, ale v jakém je to rozsahu a jakým způsobem je to vymahatelné a jakým způsobem jsou zatíženy ty odbory sociálních věcí principiálně.

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, pokud nedojde ke zpřísnění vyplácení například tohoto příspěvku, tak se to číslo nezmění z vašeho pohledu jako primátora?

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Já si myslím, že v každém případě je to jeden z mechanismů, který je potřeba prostě přísněji dodržovat.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak mi vyjmenujte další?

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Jak to teďko myslíte?

Václav MORAVEC, moderátor

No, další mechanismy, když říkáte, já se omlouvám, že vás chytám za slovo, ale už tomu přestávám zase rozumět, jestliže vy řeknete jeden z mechanismů, tak logicky se nabízí otázka, které jsou další, aby došlo k většímu vzdělávání romských dětí?

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Já jsem, já jsem to tady naznačil, jedna je, jedna ta, jedna ta, jeden ten mechanismus je ta znalost svých práv a jedna je ovšem ta znalost svých povinností, to znamená, teď jsem se bavil o tom zpřísnění v rámci těch povinností, ale předtím jsem vám odpovídal na ty mechanismy, které město podporuje v rámci těch práv rozvoje, řekněme, různých aktivit a dalších věcí a motivace vlastně těch rodin dávat ty děti do přípravných tříd, notabene Ústí nad Labem těch tříd zřizuje poměrně hodně, těch nultých ročníků a ukazuje se to jako velmi dobrý krok.

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně, se kterými koncepčními změnami na té centrální úrovni budete počítat vy a ona případná agentura, která vznikne k prvnímu lednu 2008 v souvislosti s lepším vzděláváním?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Já vám, pane redaktore, prozradím, co je to za záhadný strukturální mechanismus, nebo strukturální nástroj, který je v té zprávě takhle označen a ministerstvu školství chybí. Není tam uveden explicitně, protože na tom není politická shoda, ale v řadě zemí, například na Slovensku a v jiných postkomunistických zemích, mimo jiného i v západních, uvažuje se o zavedení povinné školní docházky nebo spíš předškolní docházky ve věku od pěti let, protože v podstatě, když základní sociální návyky, dodržování hygienických návyků, kognitivní návyky formují se v období od tří do šesti let, tak právě často romský děti to období prošvihnou a nejsou schopny naskočit do toho vlaku v první třídě, když nastupují do první třídy, ovšem ...

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená to povinné předškolní vzdělávání?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Ovšem o tom debatu teprve musíme otevřít, protože není v tom dohoda ani ještě s ministryní školství, nicméně když uvažujeme o tom, že máme děti z romského prostředí připravit na první třídu, mělo by to se dít plošně, protože zatím máme několik set přípravných tříd, mimo těch mateřských školek, tam ta úspěšnost je daleko větší, protože tam je cíleně výuka vedená směrem, aby to dítě nevypadlo ze základní školy, dejme tomu, už v prvním, druhém, v prvním, v druhém ročníku, nicméně jestli chceme řešit to systémově, tak musíme opravdu uvažovat o změně legislativy, nicméně není to v programovém prohlášení vlády, můžeme o tom uvažovat a myslím si, že další krok - prodloužit tu dobu školní docházky, nyní zákon je nastavený tak, že dítě, které navštěvuje střední školu a dosáhne věku patnácti nebo osmnácti let, rodiče ho vezmou ze školy, on se přihlásí na úřad práce a rodina vlastně těží z toho, že má ještě jeden příjem doma, místo toho, aby investovala na to, aby to romský dítě dostudovalo střední školu a nebylo by pak celoživotně na dávkách a nezapojovalo se do nějakých struktur v podstatě práce načerno a v tom je obrovský problém. Musí se odstranit ta možnost, aby dítě, který může studovat střední školu, bezpracně získávalo tu podporu v nezaměstnanosti a v podstatě rezignovalo na vzdělanost, na kariéru.

Václav MORAVEC, moderátor

Problematika nezaměstnanosti, školství, ptá se publikum tady v Činoherním studiu v Ústí nad Labem. Prosím, ptejte se, mikrofony mezi vás putují. Poprosím tedy žlutý mikrofon, musíte si ten mikrofon vzít ...

osoba

Aha, tam se paní teda ale hlásila dřív, tak já se omlouvám, já jsem se chtěla jenom zeptat, vy jste tady hovořili o alternativních pozitivních řešeních, jak dát šanci romským dětem ze znevýhodněného prostředí, aby mohly například dosáhnout na středoškolské vzdělání. Já na střední škole učím a skutečně tam těch Romů mnoho nemáme a když je tam máme, tak se bohužel ke své romské národnosti nehlásí. A tady bych chtěla mluvit jako koncový článek, tady vznikla iniciativa, byl tady projekt školy Nativity, která právě toto podporuje, bohužel ten projekt skončil na tom, že právě tam byl zohledněný i to, ten školní klub, měly se tam děti vlastně připravovat,

doučovat, dělat domácí úkoly a připravovat právě na to studium na střední škole, je to model, který funguje ve Spojených státech už šestatřicet let a tady v Ústí nad Labem ztroskotal už jenom na to, že nebylo město ochotno prodat jezuitům školu, na kterou se, na kterém, na tomto prodeji se navíc dohodli s předchozím zastupitelstvem a bylo to jenom ..., a nakonec ji prodalo za částku srovnatelnou, to znamená kolem, nevím přesně, nebyla uvedena v Ústeckém deníku úterním, muselo to být kolem třech a půl milionu, což je částka, na které se dodatečně dohodl pan, tady místo..., pardon, náměstek primátora s panem Horehleděm a ...

Václav MORAVEC, moderátor

To znamená, otázka je na primátora, že samo město ...

osoba

Proč tyto ...

Václav MORAVEC, moderátor

... brání například ...

osoba

Ano, protože tady vlastně byla využita emoce, tady máme nejméně lidí, kteří věří nebo jsou věřící a zneužila se tady, tady není jenom protiromská atmosféra, ale i proticírkevní a ta škola byla církevní.

Václav MORAVEC, moderátor

Pane primátore?

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Já to musím samozřejmě zásadně odmítnout, to není pravda, ta jednání probíhala poměrně dlouho, to, o čem paní hovoří, ta nabídka za tu školu byla sto tisíc korun, ta škola je kompletně zrekonstruována, je to škola ve Vaňově a ta samotná škola neměla žádnou akreditaci, naopak my jsme si vymínili, aby nový majitel této budovy zachoval výuku, zachoval všechny ty prostory, které tam jsou a byl to schopen financovat a není pravda, že my jsme nejednali, nicméně bohužel byli dva zájemci a vy jste, pokud tedy zastupujete toto sdružení ...

osoba

Nezastupuji.

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

... tak se omlouvám, tak prostě oni nedokázali předložit systém tak, aby ta školská budova byla pro školství zachována.

Václav MORAVEC, moderátor

Další dotaz, černý mikrofon, černý mikrofon.

osoba

Aha, to budu já, já si myslím, že opravdu ty romské děti jsou diskriminovaný a jsou diskriminovaný v tom případě, že ty jejich rodiče jim nedokážou pomoci, určitým, určitou pomocí by byla nejen předškolní výchova, ale v průběhu třeba té základní školy, aby musely chodit do družiny, kde jim prostě vzdělání lidí pomůžou, protože opravdu dnešní Romové, střední věk, bohužel teda tu vzdělanost nemají a nemůžou těm dětem pomáhat.

Václav MORAVEC, moderátor

To otázka na koho, vicepremiéra Jiřího Čunka, Ivana Gabala, kdo si s ní poradí, pane vicepremiére?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Tak určitě ty evropské fondy, o kterých jsme mluvili, právě mají podporovat takové aktivity, jako je třeba aktivita Nativity, což je jeden ze segmentů, který se dá platit z těchto, z těchto zdrojů. Samozřejmě tady je velká část taky, bohužel teda, musíme říct, že tady je velká část i na těch rodičích v tom, že v drtivé většina, většině, pardon, romští rodiče umí alespoň trochu česky, přesto zcela systémově neučí ty své děti v těch pěti letech česky, aby uměly do těch šesti, s tím se asi nějak musíme vyrovnat, minimálně ale jsou tady, jak jste tady, teď to tvrdě asi nazvu, dusil pana primátora, on není totiž ten, primátoři nemají být ti, kteří mají odpovídat na otázky, jak to budou dělat, na ty otázky musí odpovědět stát a musí zprostředkovat tu pomoc těm primátorům a starostům. To je první věc.

Václav MORAVEC, moderátor

Ale v konečném důsledku to pak stejně bohužel nebo ..., teď budu se zastávat pana primátora, pak to stejně řeší primátoři a starostové?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Ne, oni to řeší, ale mají to řešit v tom normálním systému, že dostávají peníze a mají to zabezpečit. A tady je ..., a my jsme tady nezmínili jednu věc, a to je věc příkladu, když řekneme, že v té sociální síti budou všichni sociálně vyloučení dostávat stejně, ale za to budou odvádět práci, tak dojde k velké věci v té rodině, že ten dospělý člověk, je jedno, jestli je to bratr nebo otec, nebo, nebo samozřejmě sestra, maminka, ale ta maminka třeba může být s těmi dětmi doma, musí za ty dávky jít někam pracovat, to je první věc a potom už je tam ten příklad toho odchodu a pak se mohou využít evropské fondy skutečně k tomu, abychom zaplatili lidi, kteří, když už to nebude do šesti let, když se nezmění zákon, tak to může být zkrátka na základě psychologů odklad té školní docházky k těm sedmi letům, aby jiní lidé, ne ta rodina, to říká paní správně, s nimi pracovali v té družině, a to pak souvisí s tím, co jsem pochopil, že říká paní, takto ty děti musíme doprovázet, s tím se musíme smířit, v zásadě teď celý život, ten život školáka a studenta, kdy od toho předškolního vzdělávání v tom školním vzdělávání, kdy budou muset docházet do družiny, protože doma stoly nemají, nemají podmínky, musí si ty úkoly udělat v družině a pak v nějakém zařízení třeba Nativity, ale určitě nějaké ..., já věřím, že město vás jednou nějak podpoří, abyste pro ty středoškoláky takhle mohli pracovat a využít k tomu evropských fondů.

Václav MORAVEC, moderátor

Ano, Karel Novák, stručná reakce.

Karel NOVÁK, ředitel programu sociální integrace, Člověk v tísni

Já, jestli můžu, dvě poznámky, jednu k těm družinám, já jsem to zmínil vlastně, my jsme, my teda jdeme, zkusíme jít cestou teda pedagogizace toho rodinného prostředí, což se domnívám, že je taky zajímavá cesta, je to měkká cesta, která nestojí žádné investice, jo, možná jako je dlouhodobější, těžší, ale prostě věřím, že je udržitelnější v tom, že ta rodina právě ty podmínky jako se naučí vytvářet. A jestli můžu na pana místopředsedu, jak jste říkal, že ty obce vlastně jako by měly čekat na to, co jim stát řekne a pak to dělat, my jsme zrovna ten nebo ..., pardon, jestli jsem to příliš jako parafrázoval, ale my jsme právě v Ústí nad Labem, naše společnost s městem, myslím, teď jsme poměrně daleko v procesu toho, že to město by si to právě mělo naplánovat, využít všechny ty věci, ale prostě designovat všechna ta opatření podle těch lokálních potřeb.

Václav MORAVEC, moderátor

Ano, Ivan Gabal.

Jan KUBATA, primátor, Ústí nad Labem /ODS/

Tak já jsem na to chtěl jenom v krátkosti reagovat, já si myslím, že zajedno, co se týče Nativity, to jednání bude pokračovat dál, to neskončilo jednou budovou, já si myslím, že těch nemovitostí je tady spousta, aby bylo spíše jakoby jasno. A v té druhé věci, tam je přece základní parametr, a to je komunikovat a sdružit několik organizací, který se zabývají tou činností, jako je Člověk v tísni, ale my jich tady máme víc a ten problém, který je u nás ve městě, je, že je to segregovaná činnost a já jsem to nazval takovým velmi zajímavým názvem - integrovaná koncepce integrace romské menšiny v Ústí nad Labem, zní to strašně, ale principem by nemělo být vůbec nic jiného, než ty jednotlivé věci, které jsou hotový, dát dohromady, přidružit to ke komunitnímu plánu města, který

patří mezi nejlepší v České republice a začít tu činnost koncepčně vykonávat a netříštit byť ty prostředky města na jednotlivé segregované věci a já samozřejmě bych si strašně přál, aby vláda velmi poslouchala ty starosty a primátory, protože oni jsou ti koneční řešitelé toho problému, a aby trošku odhlídla od toho, že někde něco vymyslí a pak nám to pošle a my už to jenom vykonáváme, to je to, u těch obcí třetího stupně je to extrém, kdy ten přenos výkonu státní správy je velký, velký, velký, ale bohužel na ten názor těch obcí se moc nehledí.

Václav MORAVEC, moderátor

Ivane Gabale, velmi stručné doplnění.

Ivan GABAL, sociolog

Já jsem v poslední době zaznamenal to, že se některá přední pražská gymnázia začínají zajímat o možnost, kde nalézt děti, které, z romského prostředí, které by mohly studovat na jejich školách. A ukazuje se, že je to poměrně velký problém a protože ty děti nedokáže připravit jejich rodina, nepřipraví je základní škola a nejsou, jsou neziskové organizace, které je připravují, já sedím v jedné takové a vlastně každý rok vystřelujeme tři až čtyři děti na střední školy, ale prostě nejsou finanční zdroje teď na pokrytí těch programů. Ty náklady na jedno dítě a na jeho přípravu jsou relativně velice malé, ale prostě ty prostředky někde musí být a tady je prostě jakási systémová díra, protože samozřejmě základní škola neodpovídá dneska, nebo necítí odpovědnost za to, zda dokáže připravit dítě, které nemá rodinné zázemí dostatečně silné vzdělanostně, aby překročilo ten velký příkop, a to, ta střední škola, aby se mohla jakoby vrátit a začít ty děti připravovat, musí mít partnera, který jim je pomůže vybrat a ty příklady jsou, to znamená, nám nejde jenom o to, jak donutit chodit do školy děti z rodin, kde ta motivace jaksi není dostatečně silná, ale my neumíme podržet talentované děti romské k tomu, aby se dostaly k tomu vzdělání a vystudovaly. My třeba nemáme internátní školy pro takhle nadané děti a mně by to přišlo úplně, úplně samozřejmě, to znamená, je trošku potřeba víc jakoby kreativity a ono přes školství půjde přes sto miliard korun v příštích pěti a půl letech a doufáme, že větší část toho bude věnovaná na, na dokončení reformy základních škol, která, aby ty základní školy byly daleko aktivnější a nebyly tolik závislé na tom, jak přicházejí děti naučené nebo připravené z domova.

Václav MORAVEC, moderátor

Džamila Stehlíková velmi stručně.

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Víte co, já chci tady doplnit kolegyni, paní ministryni Kuchtovou, protože ministerstvo školství ..., je nastavený program podpory studentů středních škol právě romského původu, zaprvé a za druhé, právě s ministerstvem školství je velmi těsná spolupráce v nastavení kritérií určitých operačních programů a především vzdělání a konkurenceschopnost, kde se počítá s posílením, ať už na rovině základního školství či středního školství, toho integračního prvku.

Václav MORAVEC, moderátor

Tak červený mikrofon, prosím, ptejte se.

osoba

Dobrý den, František Mašek, Ústí nad Labem. Já, než položím dotaz, tak bych chtěl jenom postřeh, mě hrozně překvapilo, že je tady hrozně málo Romů, možná to taky o něčem svědčí, opravdu já jsem překvapený. Druhý postřeh, hrozně mě mrzí, když se říká nebo zaměňuje rasismus, protože si myslím, že opravdu Češi jako Slované rasisti nejsou, ale spíš je to špatná zkušenost. A za třetí bych chtěl poradit všem Romům, že jediná cesta, jak z toho ze všeho ven, je jejich vzdělání. A teď dotaz, jak je tahle ta situace řešená, jestli vůbec jí mají, nebo jestli je řešená, v okolních státech?

Václav MORAVEC, moderátor

Na koho, na ministryni Džamilu Stehlíkovou?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Takže první část toho dotazu, týkala se postojů veřejnosti k Romům, já souhlasím, že z problému sociálního se stal problém politický. V tu chvíli, kdy segregovaný lokality etnicky homogenní, to znamená, segregovaný znamená Rom, to znamená, je to lokalita, kde jsou lidé bez práce, závislí na sociálních dávkách, jsou tam sociálně patologické jevy, tak velice často druhotně, když příslušníci těchto lokalit mají problém začlenit se, najít si zaměstnání, připisují ten svůj neúspěch nikoliv jenom tomu nízkému vzdělání, nebo tomu nerovnému startu, ale diskriminaci na základě rasy. Takže z toho vzniká problém politický, kterému se říká rasismus, nicméně i ta analýza sociologická dnešní ukázala, že Češi nejsou rasisti. Na prvním místě je práce, na druhém místě vlastně čerpání sociálních dávek, který stát zatěžuje a absence vlastně aktivního přístupu, já chci říci, že v okolních státech taky podobný průzkumy vypadají stejně, s tím rozdílem, že v žádném okolním státu není ten stát tak štědrý a neohlíží se na to, jakým způsobem ta konkrétní rodina tu svoji situaci řeší. Dané je to tím, že v porovnání s jinými postkomunistickými zeměmi Česko je poměrně bohaté a dlouhodobě na to mělo, nicméně v současné době, když běží reforma veřejných financí, musíme to přenastavit, protože to uvrhlo celou komunitu do takzvané kultury chudoby, kde vyrůstá nám další, druhá, třetí, generace dětí, která neviděla, že jejich děti, že jejich rodiče pracují. Takže z tohoto hlediska nemyslím si, že se lišíme od okolních států ve vnímání jakýchsi zásad, možná lišíme se tím, český občan má výraznější cit pro sociální spravedlnost. Více mu vadí, že někdo jaksí žije ze sociálních dávek lépe než on, ačkoliv pracuje, protože ten systém je nastaven na průměrnou rodinu s dvěma dětmi a paradoxně funguje to tak, že když někdo má čtyři děti, tak se už vyplatí zůstat na dávkách a nepracovat, pokud úroveň vzdělání je nízká, takže z tohoto hlediska souhlasím s vámi, budeme to měnit, ale musí se to měnit postupně a ruka v ruce s tou terénní sociální prací, protože těm rodinám někdo musí pomoci po těch letech transformace, kdy už ztratily ty pracovní návyky, teď se mluví hodně o diskriminaci na trhu práce, je to pravda.

Václav MORAVEC, moderátor

Promiňte, ať se dostane ještě Andrea Angemannová z deníku Mladá fronta DNES ..., dotaz, ano, prosím mikrofon černý, ano, ptejte se.

Andrea ANGEMANNOVÁ, Mladá fronta DNES

Já jsem se chtěla zeptat na otázku bydlení a ...

Václav MORAVEC, moderátor

Mikrofon k ústům, můžete-li, děkuji.

Andrea ANGEMANNOVÁ, Mladá fronta DNES

... souvisí to možná i s tím školstvím, i s tím bydlením dohromady, ono se tady už jakoby osmnáct, deset let něco dělá, zřejmě se to dělá špatně, protože neříkejte, že ty ghetta, kde bydlí, je otázka současné doby, školství, že je otázka současné doby. Pro pánajána, co se doted'ka dělalo a teďko je to možná otázka jiná, ty ghetta vznikaly dřív, jako sestěhovávaly se různě a teďko se to týká hlavně, že třeba majitelé domů ze středních Čech je sem posílají, naposledy do Janova a ty ghetta se rozrůstají mnohem rychleji, co s tím chcete dělat?

Václav MORAVEC, moderátor

Paní ministryně?

Džamila STEHLÍKOVÁ, ministryně pro menšiny a lidská práva /SZ/

Je to otázka transformační doby, v podstatě Romové vzhledem k tomu, že měli nízkou úroveň vzdělání, hromadně začali přicházet o práci v devadesátých letech, v první polovině devadesátých let, protože změnila se struktura průmyslu, současně ..., zároveň probíhal proces ghettoizace, kde byli vystěhováni, dejme tomu, z historické části měst, nebo byli vystěhováváni z jiných, přicházeli o to bydlení a paradoxně může za to i přehnaná ochrana nájemce, v okolních státech, to je tedy dotaz kolegy, není ochrana nájemníka, nikdy nebyla tak intenzivní, to znamená, nevznikla kultura, že člověk může léta žít, aniž by platil nájem, takže tam okamžitě přicházíte o možnost toho nájemního bydlení. Tím, jak Romové si zvykli, že v podstatě jsou přehnaně chráněni, nevytvářela se motivace včas platit nájem a vzhledem k tomu, že přicházeli o ty trvalé nájemní vztahy, obce řešily to tak, že buď jim poskytovaly nějaký holobyty, nebo prodávaly ty domy soukromým vlastníkům, kteří pak vlastně brali vysoké nájemné a jediná cesta, a ghetta se rozrůstala, jediná cesta je ve vytváření instituce sociálního bydlení, což je taky součástí programového prohlášení vlády, vytváření především legislativní změny,

kde se, kde se uvede, kdo má nárok na sociální bydlení a za jakých okolností a v této situaci pochopitelně stát nemůže obce ponechat svému vlastnímu osudu a musí intenzivně pomoci. Zatím, než ta změna přijde, což je otázka konce tohoto volebního období, musí se pracovat intenzivně v těchto lokalitách, musí se sanovat s tím, že jednotliví motivovaní jedinci mohou, když získají práci, z té lokality vystoupit.

Václav MORAVEC, moderátor

Poprosím ještě vicepremiéra Jiřího Čunka, aby k problematice sociálního bydlení a možná i zpřísnění ochrany nájemníků řekl, kdy ty změny předložíte jako ministerstvo pro místní rozvoj, protože to pod vás spadá?

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

Možná byste se divili, ale z toho, z toho pohledu Evropy, kde jsme si vzali, tedy nejenom z Evropy, ale, řekněme, vybraně i ze států jiných kontinentů, se ukazuje, že ta ochrana nájemníka někde je dokonce stejně tak vysoká, jak u nás, ale faktem je, že většina těch států je o něco přísnější, a to, to je pravda, já si myslím, že tam došlo, nebo tady dochází především k tomu prolnutí těch dvou negativních křivek, to je ta ochrana nájemníka a na druhé straně ten sociální, sociální systém, který je u nás a tím pádem ta ghetta mohou se rozrůstat, především co do své záporné kvality, protože ti lidé tam zůstali. Což je to, co říkala paní kolegyně, určitě pravda, že v těch devadesátých letech všeobecně lidé ztráceli práci a ano, i kvůli vzdělání Romové to měli horší, ale pak nastoupil ten bezbřehý sociální systém, který je tam nechával, protože to ...

Václav MORAVEC, moderátor

Můžete dokončit, pane vicepremiére, protože dostávám už opakovaný pokyn z režie.

Jiří ČUNEK, předseda strany, místopředseda vlády /KDU-ČSL/

A co se týká a co se týká bydlení, tak občanský zákoník má v rukou ministerstvo spravedlnosti, kde ta pasáž se diskutuje, pasáž o tom, jak velká bude ochrana nájemníka, ale doposud tedy ta ochrana nájemníka, ať už je to soukromé bydlení, nebo jakékoliv jiné, tak je v zásadě pořád stejná, ta změna občanského zákoníku, myslím, že by mohla nastat v příštím roce.

Václav MORAVEC, moderátor

V příštím roce, děkuji tedy hostům dnešních Otázek, protože sto dvacet minut otázek a odpovědí jsme vyčerpali, poděkuji nejdříve do Prahy, kde byl hostem ředitel agentury Median, sociolog Přemysl Čech, přeji hezký zbytek dne a děkuji.

Přemysl ČECH, generální ředitel agentury Median

Děkuji též, na shledanou.

Václav MORAVEC, moderátor

A děkuji i Milanu Horvátovi ze Sdružení romských občanů České republiky, i vám děkuji.

Milan HORVÁT, předseda Sdružení romských občanů

Ano, děkuji, na shledanou.

Václav MORAVEC, moderátor

Děkuji do Brna, kde byl břeclavský starosta Dymo Piškula, se kterým se také loučíme a přeji hezký zbytek dne do Brna a děkujeme za účast v dnešních Otázkách.

Dymo PIŠKULA, starosta, Břeclav /SNK ED/

Děkuji za pozvání a přeji krásný den.

Václav MORAVEC, moderátor

A děkuji tady hostům, kteří byli v ústeckém Činoherním studiu, vicepremiér Jiří Čunek, Džamila Stehlíková, ministryně, Jan Kubata, primátor Ústí nad Labem, dále pak sociolog Ivan Gabal, Eva Bajgerová z Romano jasnica a ředitel programu sociální integrace Člověk v tísní Karel Novák. Všem vám děkuji, děkuji publiku, děkuji i vám, divákům, že jste se dívali, příští týden bude exklusivním hostem Otázek bývalý český prezident Václav Havel. Těším se příští týden opět u Otázek na shledanou.